KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.10.2012
COM(2012) 617 final

2012/0295 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

{SWD(2012) 350 final}
{SWD(2012) 351 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

1.1. Ubóstwo i deprywacja materialna w Unii

W ramach strategii „Europa 2020” Unia Europejska wyznaczyła sobie cel zmniejszenia do 2020 r. liczby osób ubogich lub wykluczonych społecznie lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o przynajmniej 20 milionów. Kryzys gospodarczy spowodował jednak nasilenie ubóstwa i wykluczenia społecznego, co budzi obawy o społeczne konsekwencje dla jednostek i ogółu społeczeństwa.

W 2010 r. niemal jedna czwarta Europejczyków (116 mln) była zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. To o prawie 2 mln więcej niż w poprzednim roku, a pierwsze dane za 2011 r. potwierdzają tę tendencję wzrostową.

W przeciwieństwie do rosnących potrzeb osób znajdujących się na marginesie społeczeństwa możliwości udzielenia im pomocy przez państwa członkowskie w wielu przypadkach zmalały. Spójności społecznej bardziej niż kiedykolwiek zagrażają ograniczenia budżetowe. W wielu państwach członkowskich panuje odczucie, że za taki stan rzeczy w pewnym stopniu odpowiada polityka, o której decyduje się na szczeblu europejskim.

Wzrastający poziom ubóstwa negatywnie wpływa na warunki życia europejskich obywateli, z których prawie 40 milionów jest w sytuacji poważnej deprywacji materialnej. Choć w latach 2005–2008 liczba tych osób znacznie zmalała, zaczęła ona jednak ponownie rosnąć w latach 2009–2010, kiedy to, tylko w ciągu jednego roku, odnotowano 342 000 dodatkowych przypadków osób będących w sytuacji poważnej deprywacji materialnej.

Jedną z głównych cech deprywacji materialnej jest niemożność dostępu do odpowiedniej ilości pożywienia oraz do żywności dobrej jakości. Odsetek obywateli Unii, którego nie stać było na posiłek z mięsem, drobiem lub rybami (lub równoważny posiłek wegetariański) co dwa dni – coś, co Światowa Organizacja Zdrowia określa jako podstawową potrzebę – wynosił 8,7 % w 2010 r., tj. ponad 43 mln osób. Pierwsze dostępne dane za 2011 r. wskazują na pogorszenie sytuacji.

Szczególnie poważną formą deprywacji materialnej, wychodzącą daleko poza niedobór żywności, jest bezdomność. Trudno jest dokładnie określić rozmiar tego zjawiska, ale szacunkowe dane mówią o 4,1 mln bezdomnych w Europie w latach 2009–2010. Na wyższy odsetek bezdomnych odnotowywany ostatnio wpływają społeczne skutki niskiego lub nierównego wzrostu i coraz większe bezrobocie. Bardziej niepokojące jest powstawanie nowego profilu osób bezdomnych – rodzin z dziećmi, młodych ludzi i osób ze środowisk migracyjnych.

W Unii jest 25,4 mln dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ogólnie rzecz biorąc, dzieci są bardziej zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym niż pozostałe kategorie ludności (27 % w porównaniu z 23 %). Są one bardziej narażone na deprywację materialną, która nie ogranicza się do kwestii (złego) odżywiania się. Przykładowo, 5,7 mln dzieci musi obyć się bez nowych (nieużywanych) ubrań, a 4,7 mln nie ma dwóch par butów w odpowiednim rozmiarze (w tym jednej pary butów zimowych). W porównaniu z lepiej sytuowanymi rówieśnikami dzieci dotknięte tego rodzaju deprywacją

materialną najczęściej słabiej radzą sobie w szkole, rzadziej cieszą się dobrym zdrowiem, a jako dorośli często nie w pełni realizują swój potencjał.

1.2. Odpowiedź Unii na ubóstwo i deprywację materialną

Głównym instrumentem unijnym zwiększającym szanse na zatrudnienie, pomagającym ograniczać ubóstwo i promującym włączenie społeczne jest i pozostanie Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Ten instrument strukturalny stanowi inwestycje bezpośrednio w ludzi oraz ich umiejętności i ma na celu zwiększenie ich możliwości na rynku pracy. Niektórzy z najbardziej zagrożonych obywateli dotkniętych najcięższymi formami ubóstwa są jednak zbyt oddaleni od rynku pracy, aby skorzystać ze środków włączenia społecznego Europejskiego Funduszu Społecznego.

Unijny program dystrybucji żywności dla osób najbardziej potrzebujących od ponad dwudziestu lat zapewnia pomoc żywnościową takim osobom. Powstał on w 1987 r., aby można było sensownie wykorzystać nadwyżki rolne, które w przeciwnym razie mogłyby ulec zniszczeniu, udostępniając je zainteresowanym ich wykorzystaniem państwom członkowskim. Od tego czasu system ten stał się istotnym źródłem zaopatrzenia dla organizacji pracujących bezpośrednio z najuboższymi członkami społeczeństwa, dostarczając im żywności. Oczekiwane uszczuplenie zapasów interwencyjnych i ich wysoka nieprzewidywalność w latach 2011–2020, wskutek kolejnych reform Wspólnej Polityki Rolnej, pozbawiły program dystrybucji żywności początkowej racji bytu – pod koniec 2013 r. program zostanie zakończony.

Deprywacja materialna nadal pozostaje jednak poważnym problemem i wciąż istnieje potrzeba pomocy UE dla najbardziej potrzebujących osób w społeczeństwie. Znalazło to odzwierciedlenie we wniosku Komisji w sprawie wieloletnich ram finansowych, w którym Komisja przeznaczyła budżet w wysokości 2,5 mld EUR na nowy instrument mający ograniczać najcięższe formy ubóstwa i wykluczenia.

W związku z powyższym we wniosku w sprawie rozporządzenia ustanawia się na lata 2014–2020 nowy instrument, który uzupełnia istniejące instrumenty spójności, przede wszystkim Europejski Fundusz Społeczny, i obejmuje takie kwestie jak najcięższe i najbardziej szkodliwe społecznie formy ubóstwa, niedobór żywności, bezdomność i materialną deprywację dzieci, oraz wspiera środki towarzyszące mające na celu ponowną integrację społeczną osób najbardziej potrzebujących w Unii.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

2.1. Opinie zainteresowanych stron

Z dyskusji w Radzie, Parlamencie Europejskim oraz z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i z władzami lokalnymi na temat obecnych form pomocy dla najbardziej potrzebujących w ramach programu dystrybucji żywności wynikają konkretne spostrzeżenia i pomysły na przyszłość. Komisja przyjmowała również opinie zainteresowanych stron i przeprowadziła konsultacje z organizacjami patronackimi na szczeblu UE, reprezentującymi zarówno dostawców pomocy żywnościowej, jak i odbiorców końcowych.

Przewidywane w 2012 r. istotne cięcia w pomocy udzielanej w ramach programu dystrybucji żywności były ostro krytykowane przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego –

przedstawiciele władz regionalnych i lokalnych podkreślali znaczenie tej pomocy i wystąpili o kontynuowanie programu w czasach rosnących potrzeb.

Duże organizacje charytatywne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego reprezentujące banki żywności oraz organizacje pracujące z dziećmi i osobami bezdomnymi wielokrotnie podkreślały potrzebę pomocy publicznej, zwłaszcza ze strony UE.

Odbyły się dwa spotkania ze stowarzyszeniami patronackimi organizacji reprezentujących nie tylko beneficjentów, lecz również rzeczywistych odbiorców końcowych. Zasadniczo organizacje z zadowoleniem przyjęły możliwe poszerzenie zakresu instrumentu poza pomoc żywnościową oraz ideę podejścia ukierunkowanego na ludzi.

Opinie państw członkowskich na temat takiego instrumentu są podzielone: siedem państw członkowskich sprzeciwiło się kontynuacji programu dystrybucji żywności po roku 2013. Inne państwa członkowskie zdecydowanie opowiedziały się za programem. Trzynaście państw wydało w grudniu 2011 r. oświadczenie, w którym zwrócono się o kontynuację programu dystrybucji żywności po roku 2013.

Parlament Europejski wielokrotnie wyrażał zdecydowane poparcie dla przedłużenia programu, w interesie większej spójności społecznej w Europie.

W grudniu 2011 r. jedenaście organizacji patronackich skierowało pismo do komisarza Andora i do dyrektora generalnego Dyrekcji ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, zwracając się o poczynienie postępów w pracach nad strategią UE na rzecz przeciwdziałania bezdomności. Również Parlament Europejski wezwał do przyjęcia takiej strategii – początkowo w pisemnej deklaracji (2010 r.) a następnie w rezolucji (2011 r.).

W Pakcie na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia przyjętym przez Radę Europejską dnia 29 czerwca 2012 r. odnotowano, że „podczas realizacji zaleceń dla poszczególnych krajów państwa członkowskie położą szczególny nacisk na skuteczne radzenie sobie z bezrobociem i ze społecznymi konsekwencjami kryzysu […oraz] opracowywanie i realizowanie skutecznych polityk służących zwalczaniu ubóstwa i wspieraniu słabszych grup społecznych”.

2.2. Ocena skutków

Główna kwestia, którą analizuje się w ocenie skutków, dotyczy zakresu nowego instrumentu. Brane pod uwagę warianty uwzględniają (0) brak finansowania, (1) instrument, który zastąpi obecny program dystrybucji żywności ograniczony do udzielania pomocy żywnościowej, (2) instrument, który uzupełniałby udzielanie pomocy żywnościowej środkami towarzyszącymi, mającymi na celu włączenie społeczne beneficjentów pomocy żywnościowej oraz (3) całościowy instrument wspierający udzielanie pomocy materialnej, jeśli chodzi o żywność, środki dla osób bezdomnych i dla dzieci w sytuacji ciężkiej deprywacji materialnej, połączony ze środkami towarzyszącymi mającymi na celu ponowną integrację społeczną osób najbardziej potrzebujących.

Wpływ netto wariantu zero zależy od ponownej alokacji dostępnych funduszy. Bez wątpienia wariant ten zostałby jednak odebrany jako dowód wykruszania się solidarności w Europie w chwili, gdy skala ubóstwa wzrasta. W porównaniu z wariantem pierwszym wariant drugi, a wariant trzeci w jeszcze większym stopniu, pociągają za sobą zmniejszenie udzielanej pomocy żywnościowej, jako że pewne środki są alokowane na inne rodzaje działań. Środki towarzyszące powinny jednak gwarantować większą trwałość osiąganych wyników.

Preferowany jest wariant trzeci, gdyż zapewnia on dostosowanie wspieranych działań do potrzeb lokalnych.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Działanie UE jest uzasadnione na podstawie art. 174 (TFUE), zgodnie z którym Unia „wspiera harmonijny rozwój" „rozwijając i prowadząc działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej" i art. 175 (TFUE), który określa rolę funduszy strukturalnych UE w dążeniu do tego celu i zawiera przepisy dotyczące działań szczegółowych podejmowanych za pośrednictwem innych instrumentów niż fundusze strukturalne.

Podjęcie działania na poziomie UE jest niezbędne, biorąc pod uwagę poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego w Unii oraz różnice sytuacji poszczególnych państw członkowskich, które są nie do zaakceptowania. Stan ten pogarsza się nadal w wyniku kryzysu gospodarczego i budżetowego, który doprowadził do osłabienia spójności społecznej oraz zmniejszył szanse na osiągnięcie celu strategii „Europa 2020" związanego z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Europejskie wsparcie finansowe pomaga katalizować działanie na poziomie krajowym, koordynować wysiłki podejmowane w tym zakresie, jak i opracować oraz wdrożyć instrumenty wspomagające włączenie społeczne. Dzięki niemu Unia może służyć przykładem.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Wniosek Komisji dotyczący wieloletnich ram finansowych przewiduje kwotę w wysokości 2,5 mld EUR na lata 2014–2020 na cele polityki spójności.

Zgodnie z art. 84 ust. 3 rozporządzenia UE nr… (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów – ang. *common provisions regulation* (CPR)) wsparcie udzielone państwu członkowskiemu w ramach Funduszu jest uważane za część funduszy strukturalnych przydzielonych do Europejskiego Funduszu Społecznego.

Proponowany budżet na lata 2014-2020	***mld EUR***
Polityka spójności (fundusze strukturalne)	339
w tym **Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym**	2,5

*****Wszystkie kwoty w cenach stałych z 2011 r.*

5. TREŚĆ ROZPORZĄDZENIA

5.1. Cele i zakres

Ogólnym celem Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Funduszu) jest promowanie spójności społecznej w Unii poprzez przyczynienie się do osiągnięcia celu strategii „Europa 2020" zakładającego zmniejszenie liczby osób ubogich i wykluczonych

społecznie lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o przynajmniej 20 milionów.

Konkretnie przekłada się on na wspieranie krajowych programów, w których organizacje partnerskie udzielają pomocy niefinansowej osobom najbardziej potrzebującym.

Jeśli chodzi o jego zakres, Fundusz zajmuje się takimi kwestiami jak niedobór żywności, bezdomność i deprywacja materialna dzieci. Każde państwo członkowskie może wybrać, czy zajmie się jedną czy wieloma formami deprywacji. Fundusz może również wesprzeć działania towarzyszące, uzupełniając pomoc materialną, aby przyczynić się do ponownej integracji społecznej osób najbardziej potrzebujących.

5.2. Osoby kwalifikujące się i ukierunkowywanie pomocy

Osobami kwalifikującymi się do otrzymywania pomocy materialnej są osoby najbardziej potrzebujące w Unii. Określenie kryteriów definiujących osoby najbardziej potrzebujące, które mają otrzymać pomoc, leży w gestii państw członkowskich lub organizacji partnerskich, jako że wiedzą one najlepiej, gdzie skierować pomoc, uwzględniając potrzeby lokalne.

Określając rodzaj produktów, które będą rozdzielane, mianowicie żywność lub podstawowe produkty konsumpcyjne do użytku osobistego osób bezdomnych lub dzieci, rozporządzenie przewiduje również niebezpośredni mechanizm ukierunkowywania pomocy.

5.3. Organizacje partnerskie

Organizacje partnerskie to organizacje, które bezpośrednio lub pośrednio dostarczają osobom najbardziej potrzebującym żywność lub inne produkty. Aby zagwarantować, że Fundusz przyczyni się do trwałego ograniczenia ubóstwa i do zwiększenia spójności społecznej, organizacje partnerskie, które bezpośrednio dostarczają żywność lub inne produkty, będą musiały same podjąć działania uzupełniające świadczenie pomocy materialnej, mając na celu społeczną integrację osób najbardziej potrzebujących. Fundusz może wspierać tego typu działania towarzyszące.

Władze krajowe mogą zakupić żywność lub inne produkty i udostępnić je organizacjom partnerskim, albo dostarczyć im środki finansowe na ten cel. Jeśli zakupu żywności lub innych produktów dokonuje organizacja partnerska, może ona udzielać pomocy materialnej sama, bądź powierzyć dystrybucję innej organizacji partnerskiej.

5.4. Przepisy wykonawcze

Wdrożenie Funduszu odbędzie się zgodnie z modelem polityki spójności, tj. na zasadzie zarządzania dzielonego na podstawie jednego 7-letniego programu operacyjnego na państwo członkowskie, obejmującego lata 2014–2020.

Rozporządzenie jest zgodne z podejściem przyjętym dla funduszy strukturalnych, jeśli chodzi o ustalenia dotyczące realizacji, umożliwiając mianowicie zainteresowanym państwom członkowskim wykorzystanie struktur, określonych organów i procedur ustanowionych dla potrzeb Europejskiego Funduszu Społecznego, tak aby zmniejszyć ciężar administracyjny związany z przejściem z obecnego systemu dystrybucji żywności osobom najbardziej potrzebującym do nowego Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Przepisy związane z programowaniem, monitorowaniem, oceną oraz informowaniem i

komunikacją zostały jednak usprawnione i uproszczone, tak aby były współmierne do specyfiki celów i docelowej grupy Funduszu.

Zasady kwalifikowalności zostały również tak opracowane, aby uwzględnić charakter Funduszu oraz różnorodnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Rozporządzenie przewiduje w szczególności uproszczone metody kosztowe dla większości kategorii wydatków i pozostawia otwarte możliwości dla innych kategorii.

Zarządzanie finansowe i system kontroli również inspirują się logiką funduszy strukturalnych. Niektóre przepisy zostały też dostosowane i uproszczone, aby w pełni odpowiadać rodzajom działań, które będą wspierane w ramach Funduszu, mianowicie jeśli chodzi o płatności zaliczkowe, zawartość wniosków o płatność kierowanych do Komisji, jak i proporcjonalną kontrolę.

Organizacje partnerskie mają ograniczone możliwości, aby wyłożyć konieczne środki finansowe. Również państwa członkowskie mogą mieć trudności ze zmobilizowaniem środków koniecznych do zapewnienia płatności zaliczkowych na operacje. W państwach, które stoją wobec największych ograniczeń budżetowych, znajduje się najprawdopodobniej również największa liczba osób najbardziej potrzebujących. W celu zaradzenia tej sytuacji, która mogłaby zagrozić realizacji celu Funduszu, poziom płatności zaliczkowych jest określony w wysokości 11 % łącznej alokacji dla państwa członkowskiego. Umożliwi to pokrycie do 90 % kosztów pierwszorocznej kampanii pomocowej, nie wliczając pomocy technicznej, transportu, kosztów administracyjnych i środków towarzyszących.

2012/0295 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 175 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego[1],

uwzględniając opinię Komitetu Regionów[2],

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 17 czerwca 2010 r., w których przyjęto unijną strategię na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, Unia i państwa członkowskie wyznaczyły sobie cel, jakim jest zmniejszenie do roku 2020 o co najmniej 20 milionów liczby osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym.

(2) Liczba osób dotkniętych deprywacją materialną lub nawet ciężką deprywacją materialną w Unii wzrasta, a osoby te często zbyt długo znajdują się w sytuacji wykluczenia, aby móc skorzystać ze środków aktywizacji proponowanych w rozporządzeniu (UE) nr [CPR], a w szczególności w rozporządzeniu (UE) nr [...EFS].

(3) Art. 174 TFUE stanowi, że w celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii, rozwija ona i prowadzi działania służące zwiększeniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

(4) Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (zwany dalej „Funduszem") powinien zwiększyć spójność społeczną, przyczyniając się do ograniczenia skali ubóstwa w Unii poprzez wspieranie systemów krajowych świadczących pomoc inną niż finansowa osobom najbardziej potrzebującym, aby wpływać na zmniejszenie niedoboru żywności oraz skali bezdomności i deprywacji materialnej dzieci.

[1] Dz.U. L z […], s. […].
[2] Dz.U. L z […], s. […].

(5) Zgodnie z art. 317 Traktatu, w kontekście zarządzania dzielonego, należy określić warunki umożliwiające Komisji wykonywanie jej obowiązków związanych z wykonaniem budżetu ogólnego Unii Europejskiej, a jednocześnie należy doprecyzować zobowiązania pod względem współpracy ze strony państw członkowskich. Warunki te powinny umożliwić Komisji uzyskanie gwarancji, że państwa członkowskie korzystają z Funduszu w sposób prawidłowy i zgodny z prawem oraz zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr […] w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Unii Europejskiej („rozporządzenie finansowe”)[3].

(6) Przepisy te zapewniają również zgodność wspieranych działań z obowiązującym prawem unijnym i krajowym, przede wszystkim pod względem bezpieczeństwa produktów rozdzielanych osobom najbardziej potrzebującym.

(7) Aby określić odpowiednie ramy finansowe, Komisja powinna ustanowić, w drodze aktów wykonawczych, roczny podział zasobów ogólnych na państwo członkowskie, za pomocą obiektywnej i przejrzystej metody odzwierciedlającej różnice pod względem ubóstwa i deprywacji materialnej.

(8) W programie operacyjnym każdego państwa członkowskiego powinno się określić i uzasadnić formy deprywacji materialnej, objęte pomocą oraz opisać cele i cechy pomocy osobom najbardziej potrzebującym, która zostanie udzielona ze wsparciem systemów krajowych. Powinien on również zawierać elementy niezbędne do zapewnienia skutecznego i sprawnego wdrożenia programu operacyjnego.

(9) Aby zmaksymalizować skuteczność Funduszu, zwłaszcza jeśli chodzi o konkretne sytuacje krajowe, należy ustanowić procedurę umożliwiającą zmianę programu operacyjnego.

(10) Istotną wartość dodaną wnosi wymiana doświadczeń i najlepszych praktyk, zatem Komisja powinna ułatwiać takie działania.

(11) Aby monitorować postępy we wdrażaniu programów operacyjnych, państwa członkowskie powinny opracować i dostarczyć Komisji roczne i końcowe sprawozdania z realizacji, zapewniając tym samym dostępność podstawowych i aktualnych informacji. Dla tych samych celów Komisja i każde państwo członkowskie powinny spotykać się co roku w celu przeprowadzenia dwustronnego przeglądu, chyba że uzgodnią inaczej.

(12) Aby polepszyć jakość i strukturę każdego programu operacyjnego oraz ocenić skuteczność i sprawność Funduszu, należy przeprowadzić oceny *ex ante* i *ex post*. Oceny te powinny być uzupełnione badaniami na temat osób najbardziej potrzebujących, które skorzystały z programu operacyjnego i, w razie konieczności, ocenami przeprowadzonymi podczas okresu programowania. Należy w tym zakresie określić obowiązki państw członkowskich i Komisji.

(13) Obywatele mają prawo wiedzieć, w jaki sposób i w jakim celu inwestowane są zasoby finansowe Unii. Celem zapewnienia szerokiego rozpowszechnienia informacji o

[3] Dz.U. L z […], s. […].

osiągnięciach Funduszu, jak i dostępności i przejrzystości możliwości finansowania, należy ustanowić szczegółowe przepisy związane z informowaniem i komunikacją, zwłaszcza w odniesieniu do odpowiedzialności państw członkowskich i beneficjentów.

(14) Zastosowanie mają przepisy Unii dotyczące ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych i ich swobodnego przepływu, zwłaszcza dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych[4].

(15) Konieczne jest ustalenie maksymalnego poziomu współfinansowania programów operacyjnych ze środków Funduszu, aby osiągnąć efekt mnożnikowy dotyczący zasobów Unii; jednocześnie należy zająć się sytuacją państw członkowskich zmagających się z tymczasowymi trudnościami budżetowymi.

(16) W całej Unii należy stosować jednolite i sprawiedliwe zasady dotyczące okresu kwalifikowalności, operacji i wydatków w ramach Funduszu. Warunki kwalifikowalności powinny odzwierciedlać szczególny charakter celów Funduszu i jego grupy docelowej, zwłaszcza poprzez odpowiednie warunki kwalifikowalności operacji, jak i rodzaje wsparcia oraz zasady i warunki zwrotu wydatków.

(17) [Wniosek w sprawie] rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych (rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynków; CMO)[5] stanowi, że zbyt produktów zakupionych w ramach interwencji publicznej może odbyć się przez udostępnienie ich w ramach programu dystrybucji żywności osobom najbardziej potrzebującym w Unii, jeśli przedmiotowy program tak stanowi. Biorąc pod uwagę, w zależności od okoliczności, że pozyskiwanie żywności w wyniku użytkowania, przetwarzania lub sprzedaży takich zapasów może być opcją najkorzystniejszą pod względem ekonomicznym, należy zezwolić na taką możliwość w niniejszym rozporządzeniu. Kwoty pochodzące z transakcji dotyczącej zapasów powinny zostać wykorzystane na rzecz osób najbardziej potrzebujących i nie powinny być wykorzystywane w sposób zmniejszający zobowiązanie państw członkowskich do współfinansowania programu. Aby zapewnić najbardziej wydajne wykorzystanie zapasów interwencyjnych oraz kwot pochodzących z transakcji dotyczących zapasów, Komisja powinna, zgodnie z art. 19 lit. e) rozporządzenia (UE) nr [CMO], przyjąć akty wykonawcze ustanawiające procedury umożliwiające użytkowanie, przetwarzanie lub sprzedaż produktów pochodzących z zapasów interwencyjnych dla celów programu na rzecz osób najbardziej potrzebujących.

(18) Konieczne jest określenie rodzajów działań, które mogą być podejmowane z inicjatywy Komisji i państw członkowskich jako pomoc techniczna finansowana z Funduszu.

(19) Zgodnie z zasadą zarządzania dzielonego za realizację i kontrolę programów operacyjnych powinny odpowiadać w pierwszym rzędzie państwa członkowskie w ramach swoich systemów zarządzania i kontroli.

---

4 Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

5 Dz.U. L z […], s. […].

(20) Państwa członkowskie powinny przyjąć właściwe środki gwarantujące prawidłową strukturę i funkcjonowanie swoich systemów zarządzania i kontroli w celu zapewnienia prawidłowego i zgodnego z prawem wykorzystania Funduszu. Należy zatem określić obowiązki państw członkowskich w zakresie systemów zarządzania i kontroli ich programu operacyjnego oraz w odniesieniu do zapobiegania, wykrywania i korygowania nieprawidłowości i naruszeń przepisów unijnych.

(21) Państwa członkowskie powinny wyznaczyć dla programu operacyjnego instytucję zarządzającą, instytucję certyfikującą i funkcjonalnie niezależną instytucję audytową. Aby zapewnić państwom członkowskim elastyczność w ustanawianiu systemów kontroli, należy przewidzieć możliwość wykonywania funkcji instytucji certyfikującej przez instytucję zarządzającą. Państwa członkowskie powinny mieć również możliwość wyznaczenia instytucji pośredniczących do wykonywania niektórych zadań instytucji zarządzającej lub instytucji certyfikującej. Państwa członkowskie powinny w takim przypadku wyraźnie określić obowiązki i funkcje tych instytucji.

(22) Instytucja zarządzająca ponosi główną odpowiedzialność za skuteczne i sprawne wdrażanie Funduszu, a zatem pełni znaczną liczbę funkcji odnoszących się do zarządzania programem operacyjnym i jego monitorowania, zarządzania i kontroli finansowych, jak również wyboru projektów. Należy określić również jej obowiązki i funkcje.

(23) Instytucja certyfikująca powinna sporządzać i przekazywać Komisji wnioski o płatność. Powinna sporządzać roczne sprawozdania finansowe, poświadczając kompletność, dokładność i prawdziwość przedłożonych rocznych sprawozdań finansowych oraz to, że wydatki ujęte w sprawozdaniu finansowym są zgodne z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi. Należy określić również jej obowiązki i funkcje.

(24) Instytucja audytowa zapewnia przeprowadzanie audytów systemów zarządzania i kontroli na podstawie stosownej próby operacji oraz rocznego sprawozdania finansowego. Należy określić również jej obowiązki i funkcje.

(25) Bez uszczerbku dla uprawnień Komisji w zakresie kontroli finansowej należy zapewnić współpracę między państwami członkowskimi a Komisją w ramach niniejszego rozporządzenia oraz ustalić kryteria, które pozwolą Komisji określić w kontekście przyjętej przez nią strategii kontroli systemów krajowych poziom gwarancji, które powinna ona uzyskać ze strony krajowych instytucji audytowych.

(26) Należy ustanowić uprawnienia i obowiązki Komisji w zakresie sprawdzania skuteczności funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli oraz zobowiązywania państw członkowskich do podejmowania działań. Komisja powinna również posiadać uprawnienia do przeprowadzania audytów skoncentrowanych na kwestiach należytego zarządzania finansami, tak aby można było z nich wyciągnąć wnioski dotyczące wyników Funduszu.

(27) Zobowiązania budżetowe Unii powinny być wykonywane jednorocznie. W celu zapewnienia skutecznego zarządzania programem konieczne jest ustanowienie wspólnych zasad dla wniosków o płatność okresową, płatność salda rocznego oraz salda końcowego.

(28) W celu zapewnienia Komisji wystarczającej pewności wnioski o płatność okresową powinny być refundowane w wysokości 90 % wydatków kwalifikowalnych objętych wnioskiem o płatność.

(29) Płatności zaliczkowe w momencie rozpoczęcia programu operacyjnego gwarantują, że państwo członkowskie posiada środki do zapewnienia wsparcia na rzecz beneficjentów podczas realizacji działań od momentu przyjęcia programu operacyjnego. Płatności zaliczkowe powinny być wyłącznie wykorzystywane do tego celu, a beneficjenci powinni otrzymać wystarczające finansowanie, aby rozpocząć działania w momencie wyboru ich operacji.

(30) W celu ochrony interesów finansowych Unii powinny istnieć ograniczone w czasie środki umożliwiające delegowanemu urzędnikowi zatwierdzającemu wstrzymanie płatności w przypadku gdy istnieją dowody wskazujące na istotne nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli, dowody na nieprawidłowości związane z wnioskiem o płatność lub gdy nie dostarczono dokumentów na potrzeby analizy i zatwierdzania sprawozdań finansowych.

(31) W celu ochrony interesów finansowych Unii oraz zapewnienia środków na rzecz skutecznej realizacji programów powinny istnieć środki umożliwiające zawieszenie przez Komisję płatności.

(32) W celu zagwarantowania, że wydatki finansowane z unijnego budżetu w danym roku budżetowym są wykorzystywane zgodnie z obowiązującymi przepisami należy stworzyć właściwe podstawy do rocznej analizy i zatwierdzania sprawozdań finansowych. W oparciu o te podstawy wyznaczone organy powinny przekazywać Komisji – w odniesieniu do programu operacyjnego – oświadczenie dotyczące zarządzania wraz z poświadczonym rocznym sprawozdaniem finansowym, rocznym podsumowaniem końcowych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych kontroli oraz niezależną opinią pokontrolną i sprawozdaniem audytowym.

(33) Konieczne jest określenie szczegółowej procedury rocznej analizy i zatwierdzania sprawozdań finansowych mającej zastosowanie do Funduszu w celu zapewnienia czytelnej podstawy i pewności prawa dla tych rozwiązań. Ważne jest ustanowienie dla państw członkowskich ograniczonej możliwości określania w ich rocznych sprawozdaniach finansowych rezerwy w odniesieniu do kwoty, która jest przedmiotem toczącej się procedury z instytucją audytową.

(34) W celu ochrony budżetu Unii oraz zapewnienia państwom członkowskim pewności prawa należy ustanowić szczegółowe rozwiązania i procedury odnośnie do korekt finansowych dokonywanych przez państwa członkowskie i przez Komisję, a w szczególności określić okoliczności, w których naruszenie obowiązujących przepisów unijnych lub krajowych może doprowadzić do zastosowania korekty finansowej.

(35) Częstotliwość audytów operacji powinna być proporcjonalna do zakresu unijnego wsparcia z Funduszu. W szczególności liczba przeprowadzanych audytów powinna być ograniczona, jeżeli łączne wydatki kwalifikowalne na operację nie przekraczają 100 000 EUR. Niemniej powinna istnieć możliwość przeprowadzenia audytu w dowolnym momencie w sytuacji, gdy istnieją dowody na istnienie nieprawidłowości lub nadużycia finansowego, lub w ramach audytu próby. Aby zakres audytów

przeprowadzanych przez Komisję był proporcjonalny do ryzyka, Komisja powinna móc ograniczyć swoje audyty związane z programami operacyjnymi, jeżeli nie występują poważne niedociągnięcia lub jeżeli instytucja audytowa jest wiarygodna. Zakres audytów powinien dodatkowo w pełni uwzględniać cel i specyfikę grupy docelowej Funduszu.

(36) W celu zapewnienia dyscypliny finansowej należy określić rozwiązania dotyczące umorzenia dowolnej części zobowiązań budżetowych w ramach programu operacyjnego, w szczególności w sytuacji gdy pewna kwota może zostać wyłączona z takiego umorzenia, zwłaszcza jeśli opóźnienia w realizacji wynikają z okoliczności niezależnych od danej strony, okoliczności nietypowych lub niemożliwych do przewidzenia i których skutków nie można było uniknąć pomimo wykazanej staranności.

(37) W celu uzupełnienia i zmiany niektórych, innych niż istotne, elementów niniejszego rozporządzenia uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu powinny zostać przekazane Komisji w odniesieniu do obowiązków państw członkowskich dotyczących procedury zgłaszania nieprawidłowości i odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych, sposobów wymiany informacji dotyczących operacji, ustaleń dotyczących odpowiedniej ścieżki audytu, warunków audytów krajowych, kryteriów akredytacji instytucji zarządzających i instytucji certyfikujących, identyfikacji powszechnie uznawanych nośników danych oraz kryteriów ustalenia poziomu korekty finansowej, która ma być zastosowana. Szczególnie ważne jest, aby Komisja prowadziła odpowiednie konsultacje podczas swych prac przygotowawczych, w tym z udziałem ekspertów.

(38) W trakcie przygotowywania i opracowywania aktów delegowanych Komisja powinna zapewnić jednoczesne, terminowe i odpowiednie przekazanie stosownych dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

(39) Komisja powinna zostać upoważniona do przyjęcia, w drodze aktów wykonawczych, decyzji określających roczny podział zasobów ogólnych między państwa członkowskie, decyzji określających roczne przydziały środków finansowych między państwa członkowskie, decyzji w sprawie przyjęcia programów operacyjnych, decyzji zawieszających płatności, decyzji w sprawie korekt finansowych oraz, w przypadku umorzenia zobowiązań – decyzji w sprawie zmiany decyzji przyjmujących programy.

(40) W celu zapewnienia jednakowych warunków wykonania niniejszego rozporządzenia uprawnienia wykonawcze dotyczące: wzorów rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji, wykazu wspólnych wskaźników, wzoru ustrukturyzowanego badania dotyczącego odbiorców końcowych, elektronicznego systemu wymiany danych między państwami członkowskimi i Komisją, wzoru oświadczenia dotyczącego zarządzania, wzorów strategii audytu, opinii z audytu oraz rocznego sprawozdania z audytu oraz metodyki doboru próby, zasad dotyczących wykorzystania danych zebranych podczas audytów i wzoru wniosków o płatność, wykonywane są zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję[6].

[6] Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

(41) Niniejsze rozporządzenie respektuje prawa podstawowe i jest zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym z zasadą poszanowania godności ludzkiej oraz życia prywatnego i rodzinnego, prawem do ochrony danych osobowych, prawami dziecka, prawami osób w podeszłym wieku, zasadą równości mężczyzn i kobiet oraz zakazem dyskryminacji. Niniejsze rozporządzenie należy stosować zgodnie z tymi prawami i zasadami.

(42) Ze względu na fakt, że cel niniejszego rozporządzenia, tj. zwiększenie spójności społecznej w Unii i przyczynienie się do ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, a możliwe jest pełniejsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przedsięwziąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości ustanowioną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (zwany dalej „Funduszem”) na okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., określa cele Funduszu, zakres pomocy z jego środków, dostępne zasoby finansowe i kryteria ich alokacji, oraz ustanawia przepisy konieczne do zapewnienia skuteczności Funduszu.

Artykuł 2

Definicje

Stosuje się następujące definicje:

1) „osoby najbardziej potrzebujące” oznaczają osoby fizyczne, w tym osoby żyjące samotnie, w rodzinie lub grupy złożone z takich osób, których potrzeba uzyskania pomocy została stwierdzona na podstawie obiektywnych kryteriów przyjętych przez właściwe organy krajowe lub ustalonych przez organizacje partnerskie i zatwierdzonych przez odnośne właściwe organy;

2) „organizacje partnerskie” oznaczają podmioty publiczne lub organizacje niekomercyjne, które dostarczają, bezpośrednio lub za pośrednictwem innych organizacji partnerskich, żywność lub inne produkty osobom najbardziej

potrzebującym, i których operacje zostały wybrane przez instytucję zarządzającą zgodnie z art. 29 ust. 3 lit. b);

3) „programy krajowe” oznaczają programy, które mają, przynajmniej częściowo, te same cele, co Fundusz, i które są realizowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym przez podmioty publiczne lub przez organizacje niekomercyjne;

4) „operacja” oznacza projekt, umowę lub działanie wybrane przez instytucję zarządzającą danego programu operacyjnego lub na jej odpowiedzialność, których realizacja przyczynia się do osiągnięcia celów programu operacyjnego, do którego się odnoszą;

5) „zakończona operacja” oznacza operację, która została fizycznie ukończona lub w pełni zrealizowana, w odniesieniu do której beneficjenci dokonali wszystkich powiązanych płatności oraz otrzymali wsparcie z odpowiedniego programu operacyjnego;

6) „beneficjent” oznacza podmiot publiczny lub prywatny odpowiedzialny za rozpoczęcie operacji lub rozpoczynający i przeprowadzający operacje;

7) „odbiorcy końcowi” oznaczają osoby najbardziej potrzebujące otrzymujące żywność lub inne produkty lub korzystające ze środków towarzyszących;

8) „wsparcie publiczne” oznacza każde wsparcie finansowe dla operacji pochodzące z budżetu krajowych, regionalnych lub lokalnych organów publicznych, z budżetu Unii związanego z Funduszem, z budżetu podmiotów prawa publicznego, z budżetu związków organów publicznych lub jakiegokolwiek podmiotu regulowanego przez prawo publiczne w rozumieniu art. 1 ust. 9 dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady;

9) „instytucja pośrednicząca” oznacza każdy podmiot publiczny lub prywatny, za którego działalność odpowiedzialność ponosi instytucja zarządzająca lub instytucja certyfikująca, bądź podmiot wykonujący obowiązki w imieniu takiej instytucji w odniesieniu do beneficjentów realizujących operacje;

10) „rok obrotowy” oznacza okres od dnia 1 lipca do dnia 30 czerwca, z wyjątkiem pierwszego roku obrotowego, w odniesieniu do którego oznacza on okres od rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków do dnia 30 czerwca 2015 r. Ostatnim rokiem obrotowym jest okres od dnia 1 lipca 2022 r. do dnia 30 czerwca 2023 r.;

11) „rok budżetowy” oznacza okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia.

Artykuł 3

Cele

Celem Funduszu jest wspieranie spójności społecznej w Unii przez przyczynienie się osiągnięcia celu, jakim jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o przynajmniej 20 milionów, zgodnie ze strategią

„Europa 2020”. Celem Funduszu jest wkład w realizację konkretnego celu, jakim jest ograniczenie najcięższych form ubóstwa w Unii, przez udzielanie niefinansowego wsparcia osobom najbardziej potrzebującym. Stopień, w jakim cel ten został osiągnięty, wyznacza liczba osób otrzymujących pomoc z Funduszu.

Artykuł 4

Zakres wsparcia

1. W ramach Funduszu udziela się wsparcia programom krajowym, w których dostarcza się osobom najbardziej potrzebującym, za pośrednictwem organizacji partnerskich wybranych przez państwa członkowskie, produkty żywnościowe i podstawowe produkty konsumpcyjne do osobistego użytku osób bezdomnych lub dzieci.

2. W ramach Funduszu można wspierać środki towarzyszące, które uzupełniają dostarczanie żywności i innych produktów oraz przyczyniają się do włączenia społecznego osób najbardziej potrzebujących.

3. W ramach Funduszu propaguje się wzajemne uczenie się, tworzenie sieci kontaktów i rozpowszechnianie dobrych praktyk w zakresie niefinansowego wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących.

Artykuł 5

Zasady

1. Część budżetu Unii przydzielona Funduszowi jest wykonywana w ramach zarządzania dzielonego między państwami członkowskimi a Komisją zgodnie z art. 55 ust. 1 lit. b) rozporządzenia finansowego, z wyjątkiem pomocy technicznej z inicjatywy Komisji, która to część jest wykonywana w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z art. 55 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego.

2. Komisja i państwa członkowskie zapewniają spójność wsparcia z Funduszu z polityką i priorytetami Unii oraz jego komplementarność z innymi instrumentami Unii.

3. Wsparcie z Funduszu jest udzielane w ścisłej współpracy między Komisją a państwami członkowskimi.

4. Państwa członkowskie i podmioty wyznaczone przez nie w tym celu są odpowiedzialne za realizację programów operacyjnych i wykonywanie swoich zadań na podstawie niniejszego rozporządzenia, zgodnie z ramami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi danego państwa członkowskiego oraz z zastrzeżeniem zgodności z niniejszym rozporządzeniem.

5. W ustaleniach dotyczących wdrażania Funduszu i korzystania z niego, w szczególności zasobów finansowych i administracyjnych wymaganych w związku ze

sprawozdawczością, oceną, zarządzaniem i kontrolą, uwzględnia się zasadę proporcjonalności w odniesieniu do poziomu przyznanego wsparcia.

6. Komisja i państwa członkowskie zapewniają, zgodnie z właściwym dla nich zakresem odpowiedzialności, koordynację z Europejskim Funduszem Społecznym oraz innymi politykami oraz instrumentami unijnymi.

7. Komisja, państwa członkowskie i beneficjenci stosują zasadę należytego zarządzania finansami zgodnie z art. 26 rozporządzenia finansowego.

8. Komisja i państwa członkowskie zapewniają skuteczność Funduszu, w szczególności przez monitorowanie, sprawozdawczość i ocenę.

9. Komisja i państwa członkowskie pełnią właściwe dla nich role w odniesieniu do Funduszu w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego beneficjentów.

10. Komisja i państwa członkowskie zapewniają promowanie zasady równości kobiet i mężczyzn oraz uwzględnienie problematyki płci na kolejnych etapach wdrażania Funduszu. Komisja i państwa członkowskie podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji w dostępie do Funduszu ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

11. Operacje finansowane z Funduszu są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i krajowego. W ramach Funduszu można w szczególności wspierać wyłącznie dystrybucję żywności lub innych produktów zgodnych z przepisami Unii w dziedzinie bezpieczeństwa produktów konsumpcyjnych.

12. Państwa członkowskie i beneficjenci wybierają produkty żywnościowe i inne produkty na podstawie obiektywnych kryteriów. Kryteria wyboru produktów żywnościowych oraz, w stosownych przypadkach, innych produktów uwzględniają również aspekty klimatyczne i ekologiczne, w szczególności w celu ograniczenia marnotrawienia żywności.

TYTUŁ II ZASOBY I PROGRAMOWANIE

Artykuł 6

Zasoby ogólne

1. Dostępne zasoby ogólne przeznaczone na zobowiązania budżetowe w ramach Funduszu w okresie 2014–2020 wynoszą 2 500 000 000 EUR według cen z 2011 r., zgodnie z rocznym podziałem przedstawionym w załączniku II.

2. Na potrzeby programowania, a następnie włączenia do budżetu ogólnego Unii, kwota zasobów podlega indeksacji o 2% rocznie.

3. Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, decyzję w sprawie rocznego podziału zasobów ogólnych między państwa członkowskie, zgodnie z art. 84 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr …(rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów – ang. *common provisions regulation* (CPR)), bez uszczerbku dla przepisów ust. 4 niniejszego artykułu, z uwzględnieniem następujących wskaźników ustanowionych przez Eurostat:

(a) liczba osób w sytuacji poważnej deprywacji materialnej;

(b) liczba osób żyjących w gospodarstwie domowym o bardzo małej intensywności pracy.

4. Kwotę w wysokości 0,35 % zasobów ogólnych przeznacza się na pomoc techniczną z inicjatywy Komisji.

Artykuł 7

Program operacyjny

1. Każde państwo członkowskie przedkłada Komisji, w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, jeden program operacyjny, obejmujący okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., z podaniem następujących informacji:

a) rodzaje deprywacji materialnej, które mają być objęte pomocą w ramach programu operacyjnego, uzasadnienie ich wyboru oraz opis każdego rodzaju deprywacji materialnej objętego pomocą, głównych cech i celów dystrybucji żywności lub innych produktów oraz planowane środki towarzyszące, z uwzględnieniem wyników oceny *ex ante* przeprowadzonej zgodnie z art. 14;

b) opis programów krajowych odpowiadających każdemu rodzajowi deprywacji materialnej objętej pomocą;

c) opis sposobu ustalania kryteriów kwalifikowalności osób najbardziej potrzebujących, w razie potrzeby z podziałem na rodzaje deprywacji materialnej objęte pomocą;

d) kryteria wyboru operacji i opis mechanizmu wyboru, w razie potrzeby z podziałem na rodzaje deprywacji materialnej objęte pomocą;

e) kryteria wyboru organizacji partnerskich, w razie potrzeby z podziałem na rodzaje deprywacji materialnej objęte pomocą;

f) opis zastosowanego sposobu zapewnienia spójności z Europejskim Funduszem Społecznym;

g) opis przepisów służących realizacji programu operacyjnego, wskazujących instytucję zarządzającą, instytucję certyfikującą w

stosownych przypadkach, instytucję audytową oraz organ mający otrzymywać płatności od Komisji oraz opis procedury monitorowania;

h) opis środków przedsięwziętych w celu zaangażowania właściwych regionalnych, lokalnych i innych organów publicznych, a także organów przedstawicielskich społeczeństwa obywatelskiego i organów odpowiedzialnych za promowanie równości i braku dyskryminacji w trakcie przygotowywania programu operacyjnego;

i) opis planowanego sposobu wykorzystania pomocy technicznej, zgodnie z art. 25 ust. 2, w tym działań w celu zwiększenia potencjału administracyjnego beneficjentów w odniesieniu do realizacji programu operacyjnego;

j) plan finansowy zawierający następujące tabele:

(i) tabelę określającą na każdy rok kwotę środków finansowych przewidzianych na wsparcie z Funduszu i na współfinansowanie, zgodnie z art. 18;

(ii) tabelę określającą, na cały okres programowania, łączną kwotę środków finansowych przydzielonych na wsparcie z programu operacyjnego, z podziałem na rodzaje deprywacji materialnej objęte pomocą, a także odpowiadające im środki towarzyszące.

Organizacje partnerskie, o których mowa w lit. e), które dostarczają bezpośrednio żywność lub inne produkty, podejmują ze swej strony działania uzupełniające pomoc materialną, mające na celu włączenie społeczne osób najbardziej potrzebujących, bez względu na to, czy działania te są wspierane w ramach Funduszu.

2. Państwa członkowskie lub instytucja przez nie wyznaczona opracowują programy operacyjne we współpracy z właściwymi regionalnymi, lokalnymi oraz innymi organami publicznymi, jak również z organami przedstawicielskimi społeczeństwa obywatelskiego i organami odpowiedzialnymi za promowanie równości i braku dyskryminacji.

3. Państwa członkowskie przygotowują projekt swoich programów operacyjnych według wzoru przedstawionego w załączniku I.

Artykuł 8

Przyjęcie programu operacyjnego

1. Komisja ocenia zgodność danego programu operacyjnego z niniejszym rozporządzeniem i sposób, w jaki program ten przyczynia się do osiągnięcia celów Funduszu, z uwzględnieniem oceny *ex ante* przeprowadzonej zgodnie z art. 14.

2. Komisja może przedstawić swoje uwagi w ciągu trzech miesięcy od daty przedłożenia programu operacyjnego. Państwa członkowskie dostarczają Komisji

wszelkich niezbędnych dodatkowych informacji oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzają zmiany w projekcie programu operacyjnego.

3. O ile wszelkie uwagi przedstawione przez Komisję zgodnie z ust. 2 zostały uwzględnione w sposób satysfakcjonujący, Komisja zatwierdza, w drodze aktów wykonawczych, program operacyjny najpóźniej sześć miesięcy po jego formalnym przedłożeniu przez państwo członkowskie, lecz nie wcześniej niż dnia 1 stycznia 2014 r.

Artykuł 9

Zmiany w programie operacyjnym

1. Państwo członkowskie może złożyć wniosek o zmianę w programie operacyjnym. Do takiego wniosku dołącza się zmieniony program operacyjny oraz uzasadnienie zmiany.

2. Komisja dokonuje oceny informacji przekazanych zgodnie z ust. 1 z uwzględnieniem uzasadnienia przedstawionego przez państwo członkowskie. Komisja może poczynić uwagi, a państwo członkowskie przedstawia Komisji wszelkie niezbędne dodatkowe informacje.

3. Komisja zatwierdza, w drodze aktów wykonawczych, zmianę w programie operacyjnym najpóźniej pięć miesięcy po formalnym przedłożeniu wniosku o zmianę przez państwo członkowskie, pod warunkiem że wszelkie przedstawione przez Komisję uwagi zostały uwzględnione w satysfakcjonujący sposób.

Artykuł 10

Platforma

Komisja tworzy platformę na szczeblu unijnym, która ma ułatwiać wymianę doświadczeń, budowę potencjału i tworzenie sieci kontaktów, a także rozpowszechnianie istotnych wyników działań w zakresie niefinansowej pomocy osobom najbardziej potrzebujących.

Komisja konsultuje się również, przynajmniej raz do roku, z organizacjami przedstawicielskimi organizacji partnerskich na szczeblu unijnym, w kwestii wykorzystania wsparcia z Funduszu.

TYTUŁ III MONITOROWANIE I OCENA, INFORMOWANIE I KOMUNIKACJA

Artykuł 11

Sprawozdania z realizacji oraz wskaźniki

1. Od 2015 r. do 2022 r. państwa członkowskie przedstawiają Komisji do dnia 30 czerwca każdego roku coroczne sprawozdanie z realizacji programu operacyjnego w poprzedzającym roku budżetowym.

2. Państwa członkowskie sporządzają roczne sprawozdanie z realizacji według wzoru przyjętego przez Komisję, zawierającego wykaz wspólnych wskaźników nakładów i wyników.

3. Warunkiem dopuszczalności rocznego sprawozdania z realizacji jest zawarcie w nim wszystkich informacji wymaganych we wzorze, o którym mowa w ust. 2, w tym wspólnych wskaźników. W przypadku braku dopuszczalności danego rocznego sprawozdania z realizacji Komisja informuje o tym fakcie zainteresowane państwo członkowskie w terminie 15 dni roboczych od otrzymania tego sprawozdania. W razie nieprzekazania tej informacji przez Komisję w wymaganym terminie sprawozdanie zostaje uznane za dopuszczalne.

4. Komisja analizuje roczne sprawozdanie z realizacji i informuje państwo członkowskie o swoich uwagach w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania tego sprawozdania.

   Jeżeli Komisja nie przekaże uwag w tym terminie, sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

5. Państwo członkowskie przedkłada sprawozdanie końcowe z realizacji programu operacyjnego do dnia 30 września 2023 r.

   Państwa członkowskie przygotowują projekt końcowego sprawozdania z realizacji według wzoru przyjętego przez Komisję.

   Komisja analizuje końcowe sprawozdanie z realizacji i informuje państwo członkowskie o swoich uwagach w ciągu pięciu miesięcy od otrzymania tego sprawozdania.

   Jeżeli Komisja nie przekaże uwag w tym terminie, sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

6. Komisja przyjmuje, w drodze aktu wykonawczego, wzór rocznego sprawozdania z realizacji zawierającego wykaz wspólnych wskaźników oraz wzór końcowego sprawozdania z realizacji. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 60 ust. 2.

7. Komisja może przekazywać państwu członkowskiemu uwagi dotyczące realizacji programu operacyjnego. Instytucja zarządzająca w ciągu trzech miesięcy informuje Komisję o przedsięwziętych środkach naprawczych.

8. Instytucja zarządzająca publikuje podsumowanie każdego rocznego i końcowego sprawozdania z realizacji.

Artykuł 12

Dwustronne posiedzenie przeglądowe

1. Komisja i każde państwo członkowskie spotykają się raz w roku w okresie od 2014 do 2022 r., chyba że postanowiono inaczej, w celu oceny postępów w realizacji programu operacyjnego, z uwzględnieniem rocznego sprawozdania z realizacji oraz, w stosownych przypadkach, uwag Komisji, o których mowa w art. 11 ust. 7.

2. Dwustronnemu posiedzeniu przeglądowemu przewodniczy Komisja.

3. Państwo członkowskie dopilnowuje, aby po posiedzeniu podjęto odpowiednie działania następcze w celu uwzględnienia wszelkich uwag Komisji.

Artykuł 13

Przepisy ogólne dotyczące oceny

1. Państwa członkowskie zapewniają zasoby niezbędne do przeprowadzenia ocen i dopilnowują, aby stosowane były procedury mające na celu wyprodukowanie i zgromadzenie danych niezbędnych do przeprowadzenia ocen, w tym danych odnoszących się do wskaźników ogólnych, o których mowa w art. 11.

2. Oceny przeprowadzają eksperci, którzy są funkcjonalnie niezależni od organów odpowiedzialnych za realizację programu operacyjnego. Wszystkie oceny są podawane do wiadomości publicznej w całości.

Artykuł 14

Ocena ex ante

1. Państwa członkowskie przeprowadzają ocenę *ex ante* programu operacyjnego.

2. Za przeprowadzenie oceny *ex ante* odpowiada organ odpowiedzialny za przygotowanie programu operacyjnego. Ocenę tę przedkłada się Komisji w tym samym czasie, co program operacyjny, wraz ze streszczeniem.

3. Ocena *ex ante* obejmuje następujące kwestie:

a) wkład w realizację celu Unii, jakim jest zmniejszenie do 2020 r. o co najmniej 20 milionów liczby osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem rodzajów deprywacji materialnej, które mają być objęte pomocą oraz pod kątem sytuacji panującej w danym kraju w zakresie ubóstwa, wykluczenia społecznego i deprywacji materialnej;

b) spójność wewnętrzna proponowanego programu operacyjnego i jego związek z innymi istotnymi instrumentami finansowymi;

c) spójność alokacji zasobów budżetowych z celami programu operacyjnego;

d) sposób, w jaki oczekiwane produkty przyczynią się do osiągnięcia wyników;

e) przydatność procedur monitorowania programu operacyjnego i gromadzenia danych koniecznych do przeprowadzenia ocen.

Artykuł 15

Ocena podczas okresu programowania

1. W trakcie okresu programowania instytucja zarządzająca może dokonywać oceny skuteczności i wydajności programu operacyjnego.

2. Instytucja zarządzająca przeprowadza w 2017 r. i 2021 r. ustrukturyzowane badanie dotyczące odbiorców końcowych według wzoru udostępnionego przez Komisję. Komisja przyjmuje ten wzór w drodze aktu wykonawczego. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 60 ust. 2.

3. Komisja może przeprowadzać oceny programów operacyjnych z własnej inicjatywy.

Artykuł 16

Ocena *ex post*

Komisja przeprowadza, z własnej inicjatywy, w ścisłej współpracy z państwami członkowskim i z pomocą ekspertów zewnętrznych, ocenę *ex post* skuteczności i trwałości uzyskanych wyników, a także wartości dodanej Funduszu. Ocena ta zostaje zakończona do dnia 31 grudnia 2023 r.

Artykuł 17

Informowanie i komunikacja

1. Państwa członkowskie przekazują informacje o działaniach wspieranych w ramach Funduszu i propagują te działania. Informacje te kierowane są do osób najbardziej potrzebujących, mediów i ogółu społeczeństwa. Podkreślają one rolę Unii Europejskiej i zapewniają widoczność wkładu z Funduszu.

2. W celu zapewnienia przejrzystości wsparcia z Funduszu instytucja zarządzająca prowadzi, w formacie CSV lub XML, wykaz operacji otrzymujących wsparcie z Funduszu dostępny na stronie internetowej. Wykaz zawiera przynajmniej informację o nazwie beneficjenta, adres i przydzieloną kwotę finansowania unijnego, jak również rodzaj deprywacji materialnej objętej pomocą.

   Wykaz operacji jest aktualizowany co najmniej raz na rok.

3. W trakcie realizacji operacji beneficjenci i organizacje partnerskie informują społeczeństwo o wsparciu otrzymanym z Funduszu przez wywieszenie co najmniej jednego plakatu (o minimalnym formacie A3) informującego o danej operacji, w tym o wsparciu finansowym ze strony Unii, w miejscu, w którym plakat ten jest dobrze widoczny, w każdym punkcie dystrybucji żywności i innych produktów oraz w którym dostępne są środki towarzyszące, chyba że nie jest to możliwe ze względu na specyfikę dystrybucji.

   Beneficjenci i organizacje partnerskie, które mają strony internetowe, zamieszczają tam również krótki opis operacji, obejmujący jej cele i wyniki, oraz podkreślający wsparcie finansowe ze strony Unii.

4. Przy wszelkich działaniach służących informowaniu i komunikacji beneficjent i organizacje partnerskie informują o wsparciu z Funduszu dla operacji przez umieszczenie godła Unii wraz z odniesieniem do Unii i Funduszu.

5. Instytucja zarządzająca informuje beneficjentów o opublikowanym wykazie operacji zgodnie z ust. 2. Instytucja zarządzająca dostarcza zestawy informacyjne i promocyjne, w tym wzory w formie elektronicznej, aby pomóc beneficjentom i organizacjom partnerskim w wypełnianiu obowiązków określonych w ust. 3.

6. Przy przetwarzaniu danych osobowych na podstawie niniejszego artykułu instytucja zarządzająca oraz beneficjenci i organizacje partnerskie działają zgodnie z dyrektywą 95/46/WE.

TYTUŁ V WSPARCIE FINANSOWE Z FUNDUSZU

Artykuł 18

Współfinansowanie

1. Poziom współfinansowania na poziomie programu operacyjnego nie przekracza 85% publicznych wydatków kwalifikowalnych.

2. W decyzji Komisji o przyjęciu programu operacyjnego ustala się poziom współfinansowania mający zastosowanie do tego programu i maksymalną kwotę wsparcia z Funduszu.

3. Działania w zakresie pomocy technicznej realizowane z inicjatywy Komisji lub w jej imieniu mogą być finansowane w 100 %.

Artykuł 19

Zwiększenie płatności dla państw członkowskich mających tymczasowe trudności budżetowe

1. Na wniosek państwa członkowskiego płatności okresowe i płatność salda końcowego mogą zostać zwiększone o 10 punktów procentowych ponad poziom współfinansowania mający zastosowanie do danego programu operacyjnego. Zwiększony poziom finansowania, który nie może przekraczać 100 %, stosuje się do wniosków o płatność w okresie obrachunkowym, w którym państwo członkowskie przedstawiło swój wniosek, i w następnych okresach obrachunkowych, podczas których państwo członkowskie spełnia jeden z następujących warunków:

   a) jeżeli dane państwo członkowskie przyjęło euro, otrzymuje pomoc makrofinansową Unii zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 407/2010[7];

   b) jeżeli dane państwo członkowskie nie przyjęło euro, otrzymuje średnioterminową pomoc finansową zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 332/2002[8];

   c) pomoc finansowa jest mu udostępniona zgodnie z Traktatem ustanawiającym europejski mechanizm stabilności.

2. Niezależnie od przepisów ust. 1 wsparcie Unii realizowane przez płatności okresowe i płatności salda końcowego nie jest wyższe niż wsparcie publiczne i maksymalna kwota wsparcia z Funduszu określone w decyzji Komisji o zatwierdzeniu programu operacyjnego.

Artykuł 20

Okres kwalifikowalności

1. Wydatki kwalifikują się do wsparcia ze środków programu operacyjnego, jeżeli zostały poniesione i uregulowane przez beneficjenta między dniem 1 stycznia 2014 r. a dniem 31 grudnia 2022 r.

2. Operacje nie mogą zostać wybrane do wsparcia ze środków programu operacyjnego, jeśli zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed złożeniem do instytucji zarządzającej wniosku o finansowanie w ramach programu operacyjnego, niezależnie od tego, czy wszystkie powiązane płatności zostały dokonane przez beneficjenta.

3. Niniejszy artykuł stosuje się bez uszczerbku dla zasad kwalifikowalności pomocy technicznej z inicjatywy Komisji określonych w art. 25.

---

[7] Dz.U. L 118 z 12.5.2010, s. 1.
[8] Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1.

4. W przypadku zmiany programu operacyjnego wydatki, które stają się kwalifikowalne dzięki zmianie programu, kwalifikują się dopiero od daty przedłożenia Komisji wniosku o zmianę.

Artykuł 21

Kwalifikowalność operacji

1. Operacje wspierane ze środków danego programu operacyjnego prowadzone są w państwie członkowskim objętym tym programem operacyjnym.

2. Operacje mogą otrzymać wsparcie ze środków danego programu operacyjnego, pod warunkiem że zostały wybrane zgodnie ze sprawiedliwą i przejrzystą procedurą, na podstawie kryteriów ustanowionych w danym programie operacyjnym.

3. Żywność i inne produkty dla osób bezdomnych lub dzieci mogą być kupowane przez same organizacje partnerskie.

   Mogą one być również kupowane przez podmiot publiczny i udostępniane bezpłatnie organizacjom partnerskim. W takim przypadku żywność może być pozyskana w wyniku użytkowania, przetwarzania lub sprzedaży produktów pochodzących z zapasów interwencyjnych udostępnionych zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr [CMO], pod warunkiem że jest to opcja najkorzystniejsza pod względem ekonomicznym i że jej zastosowanie nie opóźni dostarczenia produktów żywnościowych organizacjom partnerskim. Każda kwota pochodząca z transakcji dotyczącej zapasów jest wykorzystywana na rzecz osób najbardziej potrzebujących i nie jest wykorzystywana w sposób zmniejszający zobowiązanie państw członkowskich, nałożone w art. 18 niniejszego rozporządzenia, do współfinansowania programu.

   Komisja stosuje procedury przyjęte na podstawie art. 19 lit. e) rozporządzenia (UE) nr [CMO], umożliwiające użytkowanie, przetwarzanie lub sprzedaż, dla celów niniejszego rozporządzenia, produktów pochodzących z zapasów interwencyjnych, na rzecz optymalnego wykorzystania zapasów interwencyjnych i kwot pochodzących z transakcji związanych z tymi zapasami.

4. Pomoc materialna dla osób najbardziej potrzebujących udzielana jest bezpłatnie.

5. Operacja wspierana przez Fundusz nie otrzymuje wsparcia w ramach jakiegokolwiek innego instrumentu Unii.

Artykuł 22

Formy wsparcia

Państwa członkowskie korzystają z Funduszu w celu zapewnienia wsparcia w formie dotacji, zamówień publicznych lub połączenia tych dwóch form.

Artykuł 23

Formy dotacji

1. Dotacje mogą przyjmować następujące formy:

   a) zwrot faktycznie poniesionych i uiszczonych kosztów kwalifikowalnych;

   b) zwrot na podstawie kosztów jednostkowych;

   c) płatności ryczałtowe nieprzekraczające 100 000 EUR wsparcia publicznego;

   d) finansowanie ryczałtowe, określone przez zastosowanie wartości procentowej do jednej lub kilku kategorii kosztów.

2. Opcje, o których mowa w ust. 1, mogą być łączone wyłącznie jeśli każda z nich stosowana jest do innych kategorii kosztów lub w przypadku gdy są one stosowane do kolejnych etapów operacji.

3. Koszty, o których mowa w ust. 1 lit. b), c) i d), ustala się na podstawie:

   a) rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeniowej w oparciu o:

      (i) dane statystyczne bądź inne obiektywne informacje lub

      (ii) zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów lub zastosowanie ich zwykłej praktyki księgowania kosztów;

   b) metod i odpowiednich kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i finansowania ryczałtowego stosowanych w ramach systemów dotacji finansowanych w całości przez dane państwo członkowskie w przypadku podobnego rodzaju operacji i beneficjenta;

   c) poziomów ustanowionych niniejszym rozporządzeniem;

   d) analizy konkretnego przypadku, przez odniesienie do projektu budżetu zatwierdzonego *ex ante* przez instytucję zarządzającą, w przypadku gdy wsparcie publiczne nie przekracza 100 000 EUR.

4. Kwoty wypłacone beneficjentom w formach, o których mowa w ust. 1 lit. b), c) i d) uznaje się za wydatki kwalifikowalne poniesione i uregulowane przez beneficjenta w celu zastosowania tytułu VI.

5. Dokument określający warunki wsparcia dla każdej operacji określa metodę, którą należy zastosować do określenia kosztów operacji, oraz warunki płatności dotacji.

Artykuł 24

Kwalifikowalność wydatków

1. Do kosztów kwalifikujących do wsparcia ze środków programu operacyjnego zalicza się:

   a) koszty zakupu żywności lub podstawowych produktów konsumpcyjnych do użytku osobistego osób bezdomnych lub dzieci;

   b) w przypadku gdy podmiot publiczny kupuje żywność lub podstawowe produkty konsumpcyjne do użytku osobistego osób bezdomnych lub dzieci i dostarcza je organizacjom partnerskim, koszty transportu żywności i innych produktów do magazynów organizacji partnerskich, w zryczałtowanej wysokości 1 % kosztów, o których mowa w lit. a);

   c) koszty administracyjne oraz koszty transportu i magazynowania ponoszone przez organizacje partnerskie, w zryczałtowanej wysokości 5 % kosztów, o których mowa w lit. a);

   d) koszty działań na rzecz włączenia społecznego podejmowanych i zadeklarowanych przez organizacje partnerskie świadczące pomoc materialną bezpośrednio osobom najbardziej potrzebującym, w zryczałtowanej wysokości 5 % kosztów, o których mowa w lit. a);

   e) koszty poniesione zgodnie z art. 25.

2. Następujące koszty nie kwalifikują się do wsparcia ze środków programu operacyjnego:

   a) odsetki od zadłużenia;

   b) koszty produktów używanych;

   c) podatek od wartości dodanej (VAT). Kwoty VAT są jednak kwalifikowalne, jeżeli nie istnieje możliwość ich odzyskania na podstawie prawodawstwa krajowego dotyczącego VAT i jeżeli są płacone przez beneficjentów innych niż osoby nieuważane za podatników, zgodnie z definicją podaną w art. 13 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2006/112/WE[9].

Artykuł 25

Pomoc techniczna

1. Z inicjatywy lub w imieniu Komisji z Funduszu można finansować, do pułapu 0,35 % jego rocznej alokacji, działania przygotowawcze, dotyczące monitorowania, pomocy administracyjnej i technicznej, audytu, informowania, kontroli i oceny

[9] Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1.

niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia, a także działania związane z platformą, o której mowa w art. 10.

2. Z inicjatywy państw członkowskich ze środków programu operacyjnego można finansować, do pułapu 4 % rocznej alokacji Funduszu, działania przygotowawcze, dotyczące zarządzania, monitorowania, pomocy administracyjnej i technicznej, audytu, informowania, kontroli i oceny niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia. Z Funduszu można również finansować pomoc techniczną i budowanie potencjału organizacji partnerskich.

TYTUŁ V ZARZĄDZANIE I KONTROLA

Artykuł 26

Ogólne zasady działania systemów zarządzania i kontroli w państwach członkowskich

Systemy zarządzania i kontroli zapewniają:

a) określenie funkcji poszczególnych organów zajmujących się zarządzaniem i kontrolą oraz podział funkcji w obrębie każdego organu;

b) zgodność z zasadą rozdzielenia funkcji pomiędzy tymi organami i w ich obrębie;

c) procedury zapewniania zasadności i prawidłowości deklarowanych wydatków;

d) wiarygodne systemy komputerowe służące prowadzeniu księgowości, przechowywaniu i przekazywaniu danych finansowych i danych na temat wskaźników, monitorowaniu i sprawozdawczości;

e) systemy sprawozdawczości i monitorowania, w przypadku gdy organ odpowiedzialny powierza wykonanie zadań innemu organowi;

f) ustalenia dotyczące audytu funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli;

g) systemy i procedury w celu zapewnienia stosowania właściwej ścieżki audytu;

h) zapobieganie, wykrywanie i korygowanie nieprawidłowości, w tym nadużyć finansowych, oraz odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych wraz z odsetkami.

Artykuł 27

Obowiązki państw członkowskich

1. Państwa członkowskie wypełniają obowiązki w zakresie zarządzania, kontroli i audytu oraz przyjmują na siebie wynikające z tego zobowiązania określone w przepisach w sprawie zarządzania dzielonego ustanowionych w rozporządzeniu finansowym i w niniejszym rozporządzeniu. Zgodnie z zasadą zarządzania dzielonego państwa członkowskie są odpowiedzialne za zarządzanie programami operacyjnymi i kontrolę nad nimi.

2. Państwa członkowskie zapobiegają nieprawidłowościom oraz je wykrywają i korygują, a także odzyskują kwoty nienależnie wypłacone wraz z odsetkami z tytułu zaległych płatności. Państwa członkowskie powiadamiają o tych nieprawidłowościach Komisję i informują ją o przebiegu powiązanych postępowań administracyjnych i prawnych.

Jeżeli kwoty nienależnie wypłacone beneficjentowi nie mogą być odzyskane i jest to wynikiem błędu lub zaniedbania ze strony państwa członkowskiego, dane państwo członkowskie jest odpowiedzialne za zwrot takiej kwoty do budżetu ogólnego Unii.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 59 ustanawiających szczegółowe zasady dotyczące zobowiązań państw członkowskich określonych w niniejszym ustępie.

3. Państwa członkowskie ustanawiają i wdrażają procedurę niezależnego badania i rozstrzygania skarg dotyczących wyboru lub realizacji operacji współfinansowanych z Funduszu. Państwa członkowskie składają sprawozdania z wyników takich badań Komisji na jej żądanie.

4. Wszelkie oficjalne wymiany informacji między państwem członkowskim a Komisją odbywają się z wykorzystaniem systemu elektronicznej wymiany danych utworzonego zgodnie z warunkami ustanowionymi przez Komisję w drodze aktów wykonawczych. Akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 60 ust. 3.

Artykuł 28

Wyznaczenie i organizacja organów zarządzania i kontroli

1. Państwo członkowskie wyznacza krajowy organ lub podmiot publiczny jako instytucję zarządzającą.

2. Państwo członkowskie wyznacza krajowy organ lub podmiot publiczny jako instytucję certyfikującą, nie naruszając przepisów ust. 3.

3. Państwo członkowskie może wyznaczyć instytucję zarządzającą, która pełni dodatkowo funkcje instytucji certyfikującej.

4. Państwo członkowskie wyznacza krajowy organ lub podmiot publiczny, funkcjonalnie niezależny od instytucji zarządzającej i instytucji certyfikującej, jako instytucję audytową.

5. Pod warunkiem przestrzegania zasady rozdzielenia funkcji instytucja zarządzająca, instytucja certyfikująca i, w stosownych przypadkach, instytucja audytowa, mogą stanowić część tego samego organu lub podmiotu publicznego.

6. Państwo członkowskie może wyznaczyć przynajmniej jedną instytucję pośredniczącą do pełnienia niektórych zadań instytucji zarządzającej lub certyfikującej na odpowiedzialność tej instytucji. Odpowiednie uzgodnienia pomiędzy instytucją

zarządzającą lub instytucją certyfikującą a instytucjami pośredniczącymi zostają formalnie ujęte na piśmie.

7. Państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca może powierzyć instytucji pośredniczącej zarządzanie częścią programu operacyjnego w drodze pisemnej umowy między instytucją pośredniczącą a państwem członkowskim lub instytucją zarządzającą. Instytucja pośrednicząca przedstawia gwarancje swojej płynności finansowej i kompetencji w danej dziedzinie, jak również w zarządzaniu administracyjnym i finansowym.

8. Państwo członkowskie ustanawia na piśmie zasady regulujące jego stosunki z instytucją zarządzającą, instytucją certyfikującą i instytucją audytową, stosunki pomiędzy tymi instytucjami oraz stosunki tych instytucji z Komisją.

Artykuł 29

Funkcje instytucji zarządzającej

1. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem operacyjnym zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.

2. W odniesieniu do zarządzania programem operacyjnym, instytucja zarządzająca:

   a) opracowuje i przedkłada Komisji roczne i końcowe sprawozdania z realizacji;

   b) udostępnia instytucjom pośredniczącym oraz beneficjentom informacje, które są istotne odpowiednio dla wykonywania ich zadań i realizacji operacji;

   c) tworzy system elektronicznej rejestracji i przechowywania danych, które są niezbędne do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytu;

   d) dopilnowuje, aby dane, o których mowa w lit. c), były gromadzone, wprowadzane do systemu i tam przechowywane, zgodnie z przepisami dyrektywy 95/46/WE.

3. W odniesieniu do wyboru operacji instytucja zarządzająca:

   a) sporządza i stosuje odpowiednie procedury wyboru i kryteria zgodne z zasadą braku dyskryminacji i wymogiem przejrzystości;

   b) upewnia się, że wybrana operacja:

      (i) wchodzi w zakres Funduszu i programu operacyjnego;

      (ii) spełnia kryteria określone w programie operacyjnym i w art. 20, 21 i 24;

      (iii) uwzględnia zasady określone w art. 5 ust. 10, 11 i 12;

c) przedkłada beneficjentowi dokument zawierający warunki wsparcia dla każdej operacji, w tym szczegółowe wymagania dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone w ramach operacji, plan finansowy oraz termin realizacji;

d) upewnia się przed zatwierdzeniem operacji, że beneficjenci mają administracyjną, finansową i operacyjną zdolność do spełnienia warunków określonych w lit. c);

e) upewnia się, że, jeżeli operacja rozpoczęła się przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie do instytucji zarządzającej, przestrzegano unijne i krajowe przepisy dotyczące danej operacji;

f) określa rodzaj pomocy materialnej, w odniesieniu do której przypisane są wydatki związane z operacją.

4. W odniesieniu do zarządzania finansami i kontroli programu operacyjnego instytucja zarządzająca:

a) weryfikuje, czy współfinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, czy wydatki deklarowane przez beneficjentów zostały przez nich zapłacone oraz czy spełniają one wymagania obowiązującego prawa unijnego i krajowego, programu operacyjnego oraz warunki wsparcia operacji;

b) dopilnowuje, aby beneficjenci uczestniczący w realizacji operacji, których koszty zwracane są na podstawie art. 23 ust. 1 lit. a), prowadzili oddzielny system księgowości lub korzystali z odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją;

c) wprowadza skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniając stwierdzone rodzaje ryzyka;

d) ustanawia procedury gwarantujące przechowywanie zgodnie z wymogami art. 26 lit. g) wszystkich dokumentów dotyczących wydatków i audytów, wymagane do zapewnienia właściwej ścieżki audytu;

e) sporządza oświadczenie dotyczące zarządzania i roczne podsumowanie, o których mowa w art. 56 ust. 5 lit. a) i b) rozporządzenia finansowego.

5. Weryfikacje przeprowadzone na podstawie ust. 4 lit. a) obejmują następujące procedury:

a) weryfikacje administracyjne w odniesieniu do każdego złożonego przez beneficjentów wniosku o zwrot;

b) weryfikacje operacji w miejscu realizacji.

Częstość i zakres weryfikacji na miejscu są proporcjonalne do kwoty wsparcia publicznego na operację oraz poziomu ryzyka stwierdzonego w toku tych weryfikacji oraz audytów przeprowadzanych przez instytucję audytową w odniesieniu do systemu zarządzania i kontroli jako całości.

6. Weryfikacje poszczególnych operacji na miejscu na podstawie ust. 5 lit. b) mogą być przeprowadzane metodą badania próby.

7. W przypadkach gdy instytucja zarządzająca jest również beneficjentem w ramach programu operacyjnego uzgodnienia dotyczące weryfikacji, o których mowa w ust. 4 lit. a), zapewniają odpowiednie rozdzielenie funkcji.

8. Komisja przyjmuje, zgodnie z art. 59, akty delegowane ustanawiające zasady wymiany informacji, o których mowa w ust. 2 lit. c).

9. Komisja przyjmuje, zgodnie z art. 59, akty delegowane ustanawiające zasady ścieżki audytu, o której mowa w ust. 4 lit. d).

10. Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, wzór oświadczenia dotyczącego zarządzania, o którym mowa w ust. 4 lit. e). Akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 60 ust. 2.

Artykuł 30

Funkcje instytucji certyfikującej

Instytucja certyfikująca ponosi w szczególności odpowiedzialność za następujące zadania:

1. sporządzanie i przedstawianie Komisji wniosków o płatności i poświadczanie, że wynikają one z rzetelnych systemów księgowych, są oparte na weryfikowalnych dokumentach uzupełniających i były przedmiotem weryfikacji przeprowadzonych przez instytucję zarządzającą;

2. sporządzanie rocznego sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 56 ust. 5 lit. a) rozporządzenia finansowego;

3. poświadczanie kompletności, dokładności i prawdziwości przedłożonego rocznego sprawozdania finansowego oraz tego, że wydatki ujęte w sprawozdaniu finansowym są zgodne z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi oraz że zostały poniesione w związku z operacjami wybranymi do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego i zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi;

4. dopilnowanie, by istniał system, w którym rejestruje się i przechowuje, w formie elektronicznej, dokumentację księgową w odniesieniu do każdej operacji, zdolny do obsługi wszystkich danych wymaganych do sporządzenia wniosków o płatność i rocznych sprawozdań finansowych, w tym rozliczeń kwot podlegających odzyskaniu, kwot odzyskanych i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu na rzecz operacji lub programu operacyjnego;

5. dopilnowanie, do celów sporządzania i składania wniosków o płatność, aby otrzymała od instytucji zarządzającej odpowiednie informacje na temat procedur i weryfikacji przeprowadzonych w odniesieniu do wydatków;

6. uwzględnienie, podczas sporządzania i składania wniosków o płatność, wyników wszystkich audytów przeprowadzonych przez instytucję audytową lub na jej odpowiedzialność;

7. utrzymywanie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych Komisji oraz odpowiadającego im wkładu publicznego wypłaconego na rzecz beneficjentów;

8. prowadzenie rozliczeń kwot podlegających odzyskaniu i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu na rzecz operacji. Kwoty odzyskane są zwracane do budżetu ogólnego Unii przed zamknięciem programu operacyjnego przez potrącenie ich z następnego zestawienia wydatków.

Artykuł 31

Funkcje instytucji audytowej

1. Instytucja audytowa zapewnia prowadzenie audytów systemów zarządzania i kontroli, na podstawie stosownej próby operacji oraz rocznego sprawozdania finansowego.

   Komisja jest upoważniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 59, aby określić warunki, jakie audyty te powinny spełniać.

2. W przypadku audytów przeprowadzanych przez podmiot inny niż instytucja audytowa, instytucja audytowa zapewnia takim podmiotom niezbędną niezależność funkcjonalną.

3. Instytucja audytowa dba o to, aby czynności audytowe uwzględniały uznane w skali międzynarodowej standardy audytu.

4. Instytucja audytowa w ciągu sześciu miesięcy od przyjęcia programu operacyjnego przygotowuje strategię przeprowadzania audytów. W strategii tej określa metodykę kontroli, metodę doboru próby w przypadku audytów operacji oraz plan audytów w odniesieniu do bieżącego roku obrotowego i dwóch następnych lat obrotowych. Strategia audytu jest corocznie uaktualniana począwszy od 2016 r. do 2022 r. włącznie. Instytucja audytowa przedkłada strategię audytu Komisji na jej żądanie.

5. Instytucja audytowa sporządza:

   a) opinię pokontrolną zgodnie z art. 56 ust. 5 rozporządzenia finansowego;

   b) roczne sprawozdanie audytowe, przedstawiające wyniki audytów przeprowadzonych w poprzednim roku obrotowym.

   Sprawozdanie przewidziane w lit. b) określa wszelkie niedociągnięcia stwierdzone w systemie zarządzania i kontroli oraz podjęte lub proponowane działania naprawcze.

6. Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, wzory strategii audytu, opinii pokontrolnej oraz rocznego sprawozdania audytowego, jak również metodykę

doboru próby, o której mowa w ust. 4. Akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 60 ust. 3.

7. Przepisy wykonawcze dotyczące wykorzystania danych zgromadzonych podczas audytów przeprowadzonych przez urzędników Komisji lub upoważnionych przedstawicieli Komisji są przyjmowane przez Komisję zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 60 ust. 3.

Artykuł 32

Procedura wyznaczenia instytucji zarządzających i certyfikujących

1. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o dacie i formie wyznaczenia instytucji zarządzającej oraz, w stosownych przypadkach, instytucji certyfikującej, w ciągu sześciu miesięcy od przyjęcia decyzji przyjmującej program operacyjny.

2. Wyznaczenie, o którym mowa w ust. 1, oparte jest na sprawozdaniu i opinii niezależnej instytucji audytowej, która ocenia system zarządzania i kontroli, w tym rolę instytucji pośredniczących, a także jego zgodność z art. 26, 27, 29 i 30, według kryteriów dotyczących otoczenia wewnętrznego, działań związanych z kontrolą, informowania i komunikacji oraz monitorowania, ustanowionych przez Komisję w drodze aktu delegowanego zgodnie z art. 59.

3. Wspomniana niezależna instytucja audytowa realizuje swoje zadania zgodnie z międzynarodowymi standardami kontroli.

4. Państwa członkowskie mogą zdecydować, że do celów niniejszego rozporządzenia stosowne jest wyznaczenie instytucji zarządzającej bądź instytucji certyfikującej uprzednio wyznaczonej w związku z programem operacyjnym współfinansowanym z EFS na mocy rozporządzenia (UE) nr [CPR].

   Komisja może zażądać, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, sprawozdania i opinii niezależnego organu audytowego, oraz opisu systemu zarządzania i kontroli.

   Komisja może przedstawić swoje uwagi w terminie dwóch miesięcy od otrzymania tych dokumentów.

5. Państwo członkowskie nadzoruje wyznaczony organ i wycofuje decyzję o jego wyznaczeniu w drodze formalnej decyzji, jeżeli jedno lub więcej kryteriów, o których mowa w ust. 2, nie jest już spełniane, chyba że organ ten podejmie niezbędne działania naprawcze w okresie próbnym, określanym przez państwo członkowskie w zależności od wagi problemu. Państwo członkowskie niezwłocznie powiadamia Komisję o ustanowieniu okresu próbnego dla wyznaczonego organu oraz o wycofaniu decyzji dotyczącej wyznaczenia.

Artykuł 33

Kompetencje i uprawnienia Komisji

1. Komisja, na podstawie dostępnych informacji, w tym informacji o wyznaczeniu instytucji zarządzającej oraz instytucji certyfikującej, rocznego oświadczenia dotyczącego zarządzania, rocznych sprawozdań audytowych, rocznej opinii pokontrolnej, rocznego sprawozdania z realizacji oraz na podstawie audytów przeprowadzonych przez organy krajowe i unijne, upewnia się, że państwa członkowskie ustanowiły systemy zarządzania i kontroli zgodne z niniejszym rozporządzeniem oraz że systemy te funkcjonują skutecznie w okresie realizacji programów operacyjnych.

2. Bez uszczerbku dla audytów przeprowadzanych przez państwa członkowskie urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele Komisji mogą przeprowadzać audyty lub kontrole na miejscu po wcześniejszym powiadomieniu. Zakres takich audytów lub kontroli może obejmować w szczególności weryfikację skuteczności funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli w ramach programu operacyjnego lub jego części oraz ocenę należytego zarządzania finansami w odniesieniu do operacji lub programu operacyjnego. W audytach takich mogą uczestniczyć urzędnicy lub upoważnieni przedstawiciele państwa członkowskiego.

   Urzędnicy Komisji lub jej upoważnieni przedstawiciele, należycie umocowani do przeprowadzania audytów na miejscu, mają dostęp do wszystkich zapisów, dokumentów i metadanych, niezależnie od formy, w jakiej są one przechowywane, odnoszących się do operacji wspieranych z Funduszu lub do systemów zarządzania i kontroli. Państwa członkowskie przekazują Komisji na jej żądanie kopie takich zapisów, dokumentów i metadanych.

   Określone w niniejszym ustępie uprawnienia nie mają wpływu na stosowanie przepisów krajowych, które zastrzegają niektóre działania dla podmiotów specjalnie wyznaczonych na mocy prawodawstwa krajowego. Urzędnicy i upoważnieni przedstawiciele Komisji nie uczestniczą między innymi w rewizjach domowych ani w formalnych przesłuchaniach osób przeprowadzanych w ramach prawodawstwa krajowego. Mają oni jednak dostęp do uzyskanych w ten sposób informacji.

3. Komisja może zażądać od państwa członkowskiego, aby podjęło działania niezbędne do zapewnienia skutecznego funkcjonowania jego systemów zarządzania i kontroli lub prawidłowości wydatków zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

4. Komisja może zażądać od danego państwa członkowskiego, aby przeanalizowało skargę złożoną do Komisji dotyczącą realizacji operacji współfinansowanych z Funduszu bądź funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli.

Artykuł 34

Współpraca z instytucją audytową

1. Komisja współpracuje z instytucjami audytowymi w celu koordynowania ich planów i metod audytów oraz dokonuje niezwłocznej wymiany wyników przeprowadzonych audytów systemów zarządzania i kontroli.

2. Komisja i instytucja audytowa spotykają się regularnie co najmniej raz w roku, chyba że ustalono inaczej, w celu sprawdzenia rocznego sprawozdania audytowego,

opinii pokontrolnej i strategii audytowej oraz wymiany poglądów na temat kwestii związanych w ulepszeniem systemów zarządzania i kontroli.

TYTUŁ VI ZARZĄDZANIE FINANSAMI, SPRAWDZANIE I ZATWIERDZANIE SPRAWOZDAŃ, KOREKTY FINANSOWE, UMORZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Rozdział 1 Zarządzanie finansami

Artykuł 35

Zobowiązania budżetowe

Zobowiązania budżetowe Unii w odniesieniu do każdego programu operacyjnego są realizowane w ratach rocznych w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. Decyzja Komisji w sprawie przyjęcia programu operacyjnego stanowi decyzję w sprawie finansowania w rozumieniu art. 81 ust. 2 rozporządzenia finansowego, a po jej notyfikacji zainteresowanemu państwu członkowskiemu – zobowiązanie prawne w rozumieniu tego rozporządzenia.

Zobowiązanie budżetowe odnoszące się do pierwszej raty następuje po przyjęciu danego programu operacyjnego przez Komisję.

Zobowiązania budżetowe odnoszące się do kolejnych rat są realizowane przez Komisję przed dniem 1 maja każdego roku na podstawie decyzji wymienionej w akapicie drugim, z wyjątkiem sytuacji, w której zastosowanie ma art. 13 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 36

Płatności dokonywane przez Komisję

1. Komisja dokonuje płatności wkładu z Funduszu na rzecz każdego programu operacyjnego zgodnie ze środkami budżetowymi i z zastrzeżeniem dostępnego finansowania. Każdą płatność księguje się w ramach najwcześniej otwartego zobowiązania budżetowego Funduszu.

2. Płatności dokonuje się w formie płatności zaliczkowych, płatności okresowych, płatności salda rocznego w stosownych przypadkach oraz płatności salda końcowego.

Artykuł 37

Płatności okresowe, płatność salda rocznego i płatność salda końcowego ze strony Komisji

1. Komisja zwraca jako płatności okresowe 90 % kwoty wynikającej z zastosowania poziomu współfinansowania ustanowionego w decyzji o zatwierdzeniu programu

operacyjnego do publicznych wydatków kwalifikowalnych uwzględnionych we wniosku o płatność. Określa ona saldo roczne zgodnie z art. 47 ust. 2.

2. Niezależnie od przepisów art. 19 wsparcie Unii realizowane przez płatności okresowe i płatność salda końcowego nie jest wyższe niż wsparcie publiczne i maksymalna kwota wsparcia z Funduszu określone w decyzji Komisji o zatwierdzeniu programu operacyjnego.

3. Skumulowana suma płatności zaliczkowych i płatności okresowych oraz salda rocznego dokonywanych przez Komisję nie przekracza 95 % wkładu z Funduszu do danego programu operacyjnego.

4. Po osiągnięciu pułapu 95 % państwa członkowskie nadal przekazują Komisji wnioski o płatność.

Artykuł 38

Wnioski o płatność przedkładane Komisji

1. Wniosek o płatność przedkładany Komisji zawiera wszelkie informacje niezbędne dla Komisji do sporządzenia sprawozdań finansowych zgodnie z art. 65 ust. 1 rozporządzenia finansowego.

2. Wnioski o płatność zawierają, w odniesieniu do programu operacyjnego jako całości i do pomocy technicznej, o której mowa w art. 25 ust. 2:

   a) łączną kwotę kwalifikowalnych wydatków poniesionych i uregulowanych przez beneficjentów w celu realizacji operacji, ujętą w sprawozdaniu finansowym instytucji certyfikującej;

   b) łączną kwotę publicznych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w okresie realizacji operacji i ujętych w sprawozdaniu finansowym instytucji certyfikującej;

   c) odpowiednie publiczne wsparcie kwalifikowalne wypłacone na rzecz beneficjenta, ujęte w sprawozdaniu finansowym instytucji certyfikującej.

3. Wydatki przedstawione we wniosku o płatność poparte są fakturami z poświadczeniem odbioru lub dokumentami księgowymi o równorzędnej wartości dowodowej. Dla form dotacji, o których mowa w art. 23 ust. 1 lit. b), c) i d), kwoty ujęte we wniosku o płatność stanowią kwoty wypłacone beneficjentom przez instytucję zarządzającą.

4. Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, wzór wniosków o płatność. Akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 60 ust. 2.

Artykuł 39

Płatności dla beneficjentów

1. Instytucja zarządzająca dopilnowuje, aby w przypadku udzielania dotacji organizacjom partnerskim zapewniono beneficjentom przepływ środków wystarczający do właściwej realizacji operacji.

2. Instytucja zarządzająca dopilnowuje, aby beneficjenci otrzymali łączną kwotę wsparcia publicznego możliwie jak najszybciej i w pełnej wysokości, a w każdym razie przed włączeniem odpowiednich wydatków do wniosku o płatność. Nie potrąca się ani nie wstrzymuje żadnych kwot, ani też nie nakłada się żadnych opłat szczególnych lub innych opłat o równoważnym skutku, które powodowałyby zmniejszenie kwot wypłacanych beneficjentom.

Artykuł 40

Stosowanie euro

1. Kwoty określone w programach operacyjnych przekładanych przez państwa członkowskie, deklaracjach wydatków, wnioskach o płatność, rocznych sprawozdaniach finansowych oraz zestawieniach zawartych w rocznych i końcowych sprawozdaniach z realizacji są denominowane w euro.

2. Państwa członkowskie, które nie przyjęły euro jako swojego środka płatniczego w chwili składania wniosku o płatność, przeliczają na euro kwoty wydatków poniesionych w walucie krajowej. Kwoty te są przeliczane na euro z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały zaksięgowane przez instytucję zarządzającą. Kurs ten jest publikowany co miesiąc przez Komisję w mediach elektronicznych.

3. Kiedy dane państwo członkowskie przyjmuje euro jako swój środek płatniczy, procedurę przeliczania określoną w ust. 1 stosuje się nadal do wszystkich wydatków zaksięgowanych przez instytucję zarządzającą przed datą wejścia w życie stałego kursu wymiany waluty krajowej na euro.

Artykuł 41

Płatności zaliczkowe i rozliczanie płatności zaliczkowych

1. Zgodnie z decyzją Komisji w sprawie zatwierdzenia programu operacyjnego Komisja dokonuje płatności zaliczkowych w wysokości 11 % łącznego wkładu z Funduszu dla danego programu operacyjnego.

2. Płatności zaliczkowe są wykorzystywane wyłącznie do dokonywania płatności na rzecz beneficjentów podczas realizacji programu operacyjnego. W tym celu są one bezzwłocznie udostępniane właściwemu organowi.

3. Jeżeli w ciągu 24 miesięcy od przekazania pierwszej raty płatności zaliczkowej nie wpłynie żaden wniosek o płatność w ramach danego programu operacyjnego, zwraca się Komisji całość kwoty płatności zaliczkowej. Taki zwrot nie ma wpływu na wkład Wspólnoty na rzecz danego programu operacyjnego.

4. Kwota wypłacona w ramach płatności zaliczkowych zostaje całkowicie rozliczona na rachunkach Komisji najpóźniej w momencie zamknięcia programu operacyjnego.

Artykuł 42

Termin składania wniosków o płatność okresową oraz termin płatności

1. Instytucja certyfikująca regularnie składa wnioski o płatność okresową obejmujące kwoty ujęte w jej sprawozdaniu finansowym jako wsparcie publiczne wypłacone na rzecz beneficjentów w roku obrotowym kończącym się dnia 30 czerwca.

2. Instytucja certyfikująca przedkłada ostateczny wniosek o płatność okresową do dnia 31 lipca po upływie poprzedniego roku obrotowego oraz, w każdym przypadku, przed pierwszym wnioskiem o płatność okresową dla następnego roku obrotowego.

3. Pierwszego wniosku o płatność okresową nie składa się przed powiadomieniem Komisji o wyznaczeniu instytucji zarządzającej oraz instytucji certyfikującej zgodnie z art. 32 ust. 1.

4. Nie można dokonywać płatności okresowych dla danego programu operacyjnego, jeśli nie zostało przesłane Komisji roczne sprawozdanie z realizacji zgodnie z art. 11.

5. Z zastrzeżeniem dostępności środków Komisja dokonuje płatności okresowej nie później niż 60 dni od daty zarejestrowania przez Komisję wniosku o płatność.

Artykuł 43

Wstrzymanie biegu terminu płatności

1. Termin płatności dla wniosku o płatność okresową może zostać wstrzymany przez delegowanego urzędnika zatwierdzającego w rozumieniu rozporządzenia finansowego na okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, jeżeli:

   a) na podstawie informacji od krajowej lub unijnego organu audytowego istnieją dowody wskazujące na poważną wadę w funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli;

   b) delegowany urzędnik zatwierdzający musi przeprowadzić dodatkowe weryfikacje po uzyskaniu informacji sugerujących, że wydatek ujęty we wniosku o płatność jest związany z nieprawidłowością, mającą poważne konsekwencje finansowe;

   c) nie przedłożono jednego z dokumentów wymaganych na podstawie art. 45 ust. 1.

2. Delegowany urzędnik zatwierdzający może ograniczyć wstrzymanie do części wydatków ujętych we wniosku o płatność, której dotyczą elementy, o których mowa w ust. 1. Delegowany urzędnik zatwierdzający niezwłocznie informuje państwo członkowskie i instytucję zarządzającą o przyczynach wstrzymania i wzywa ich do zaradzenia sytuacji. Wstrzymanie jest znoszone przez delegowanego urzędnika zatwierdzającego po przedsięwzięciu niezbędnych środków.

Artykuł 44

Zawieszenie płatności

1. Komisja może zawiesić całość lub część płatności okresowych, w przypadku gdy:

   a) w systemie zarządzania i kontroli programu operacyjnego istnieje poważna wada, w odniesieniu do której nie podjęto środków naprawczych;

   b) wydatek ujęty w zestawieniu wydatków związany jest z nieprawidłowością o poważnych skutkach finansowych, która nie została skorygowana;

   c) państwo członkowskie nie podjęło niezbędnych działań w celu naprawy sytuacji, co doprowadziło do wstrzymania płatności na podstawie art. 43;

   d) występują poważne niedociągnięcia w jakości i wiarygodności systemu monitorowania lub danych dotyczących wskaźników.

2. Komisja może podjąć decyzję, w drodze aktów wykonawczych, o zawieszeniu w całości lub części płatności okresowych po umożliwieniu państwu członkowskiemu zgłoszenia uwag.

3. Komisja znosi zawieszenie całości lub części płatności okresowych, w przypadku gdy państwo członkowskie podjęło niezbędne środki umożliwiające zniesienie zawieszenia.

Rozdział 2 Analiza i zatwierdzanie sprawozdań finansowych

Artykuł 45

Przekazywanie informacji

1. Wyznaczone organy przedkładają Komisji za każdy rok w okresie od 2015 r. do 2022 r. włącznie, do dnia 15 lutego roku następującego po zakończeniu okresu obrachunkowego, następujące dokumenty i informacje zgodnie z art. 56 rozporządzenia finansowego:

   a) poświadczone roczne sprawozdanie finansowe właściwych organów wyznaczonych na podstawie art. 32, w myśl art. 56 ust. 5 rozporządzenia finansowego;

b) oświadczenie dotyczące zarządzania, o którym mowa w art. 56 ust. 5 rozporządzenia finansowego;

c) roczne podsumowanie wyników końcowych sprawozdań z przeprowadzonych audytów i kontroli, wraz z analizą rodzaju i zakresu błędów i niedociągnięć, jak również podjętych lub planowanych działań naprawczych;

d) opinia pokontrolna wydana przez wyznaczony niezależny organ audytowy, o której mowa w art. 56 ust. 5 rozporządzenia finansowego, wraz ze sprawozdaniem audytowym przedstawiającym ustalenia audytów dotyczących roku obrotowego, którego dotyczy opinia.

2. Na wniosek Komisji państwo członkowskie udostępnia Komisji dalsze informacje. Jeśli państwo członkowskie nie dostarczy żądanych informacji w określonym przez Komisję terminie, Komisja może podjąć decyzję w sprawie zatwierdzenia sprawozdań finansowych w oparciu o posiadane informacje.

Artykuł 46

Treść sprawozdań finansowych

1. Poświadczone sprawozdanie finansowe obejmuje rok obrotowy i zawiera następujące informacje, w odniesieniu do każdego programu operacyjnego jako całości i do wydatków na pomoc techniczną, o której mowa w art. 25 ust. 2:

a) całkowitą kwotę wydatków kwalifikowalnych, które są zapisane w sprawozdaniu finansowym instytucji certyfikującej jako poniesione i uregulowane przez beneficjentów w trakcie realizacji operacji, całkowitą kwotę publicznych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w trakcie realizacji operacji oraz odpowiednie wypłacone beneficjentom kwalifikowalne wsparcie publiczne;

b) kwoty wycofane i odzyskane w roku obrotowym, kwoty, które mają być odzyskane na koniec roku obrotowego oraz należności nieściągalne;

c) uzgodnienie wydatków zadeklarowanych zgodnie z lit. a) z wydatkami zadeklarowanymi w odniesieniu do tego samego roku obrotowego we wnioskach o płatność, wraz z wyjaśnieniem wszelkich różnic.

2. Instytucja certyfikująca może w sprawozdaniu finansowym określić rezerwę, która nie przekracza 5 % łącznych wydatków we wnioskach o płatność dla danego roku obrotowego, jeśli ocena legalności i prawidłowości wydatków podlega toczącej się procedurze z udziałem instytucji audytowej. Objęta kwota jest wyłączona z łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych, o której mowa w ust. 1 lit. a). Kwoty te zostają ostatecznie włączone do rocznego sprawozdania finansowego z roku następnego lub z niego wyłączone.

Artykuł 47

Analiza i zatwierdzanie sprawozdań finansowych

1. Do dnia 30 kwietnia roku następującego po zakończeniu okresu obrachunkowego Komisja podejmuje decyzję w sprawie zatwierdzenia sprawozdań finansowych właściwych organów wyznaczonych na mocy art. 28 w odniesieniu do danego programu operacyjnego. Decyzja w sprawie zatwierdzenia sprawozdań finansowych dotyczy kompletności, dokładności i prawdziwości przedłożonych sprawozdań finansowych i nie narusza ewentualnych późniejszych korekt finansowych.

2. Do celów obliczenia kwoty obciążającej Fundusz w danym roku obrotowym Komisja bierze pod uwagę:

   a) kwotę publicznych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w okresie realizacji operacji, zapisanych w sprawozdaniu finansowym, o których mowa w art. 46 ust. 1 lit. a) i do których stosuje się poziom współfinansowania określony w art. 18;

   b) łączną kwotę płatności dokonanych przez Komisję w tym roku obrotowym, będącą sumą płatności okresowych dokonanych przez Komisję zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 19.

3. Saldo roczne, które w wyniku zatwierdzenia sprawozdania finansowego jest możliwe do odzyskania od państwa członkowskiego, jest przedmiotem nakazu odzyskania środków wydawanego przez Komisję. Saldo roczne należne państwu członkowskiemu jest dodawane do kolejnej płatności okresowej dokonywanej przez Komisję po przeanalizowaniu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego.

4. Jeżeli z powodów zależnych od państwa członkowskiego Komisja nie jest w stanie zatwierdzić sprawozdania finansowego do dnia 30 kwietnia roku następującego po zakończeniu roku obrotowego, Komisja powiadamia to państwo członkowskie o działaniach, które muszą zostać podjęte przez instytucję zarządzającą lub instytucję audytową, lub o dodatkowych badaniach, jakie Komisja proponuje przeprowadzić na podstawie art. 33 ust. 2 i 3.

5. Płatność salda rocznego przez Komisję opiera się na wydatkach zadeklarowanych w sprawozdaniu finansowym, po odliczeniu wszelkich rezerw przewidzianych w odniesieniu do wydatków zadeklarowanych Komisji, które są przedmiotem postępowania kontradyktoryjnego z udziałem instytucji audytowej.

Artykuł 48

Dostępność dokumentów

1. Na żądanie instytucja zarządzająca zapewnia udostępnienie przez okres trzech lat Komisji i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu wszelkich dokumentów uzupełniających dotyczących operacji. Ten trzyletni okres rozpoczyna się dnia 31 grudnia roku przyjęcia decyzji w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego

przez Komisję na podstawie art. 47, lub najpóźniej od daty płatności salda końcowego.

Okres ten zostaje przerwany w przypadku wszczęcia postępowania prawnego lub administracyjnego albo na należycie uzasadniony wniosek Komisji.

2. Dokumenty przechowuje się bądź w formie oryginałów, bądź ich uwierzytelnionych odpisów lub na powszechnie uznanych nośnikach danych, w tym jako elektroniczne wersje dokumentów oryginalnych lub dokumenty istniejące wyłącznie w wersji elektronicznej.

3. Dokumenty przechowuje się w formie, która pozwala na zidentyfikowanie podmiotów danych przez czas nie dłuższy niż jest to konieczne do celów, dla których dane były gromadzone lub dla których są przetwarzane dalej.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 59, aby określić, które nośniki danych mogą zostać uznane za powszechnie akceptowane.

5. Procedura poświadczania zgodności dokumentów przechowywanych na powszechnie akceptowanych nośnikach danych z dokumentem oryginalnym jest ustanawiana przez organy krajowe i gwarantuje, że wersje te są zgodne z wymogami prawa krajowego i można się na nich oprzeć do celów audytu.

6. Jeżeli dokumenty istnieją wyłącznie w wersji elektronicznej, systemy komputerowe, w których przechowywane są wersje elektroniczne, muszą spełniać normy bezpieczeństwa gwarantujące, że dokumenty te są zgodne z wymogami prawa krajowego i można się na nich oprzeć do celów audytu.

Artykuł 49

Złożenie dokumentów zamknięcia oraz płatność salda końcowego

1. Państwa członkowskie przedkładają następujące dokumenty do dnia 30 września 2023 r.:

   a) wniosek o płatność salda końcowego;

   b) końcowe sprawozdanie z realizacji programu operacyjnego oraz

   c) dokumenty, o których mowa w art. 45 ust. 1, dla ostatniego roku obrotowego, od dnia 1 lipca 2022 r. do dnia 30 czerwca 2023 r.

2. Saldo końcowe jest wypłacane nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego z ostatniego roku obrotowego lub w terminie jednego miesiąca od daty przyjęcia końcowego sprawozdania z realizacji, zależnie od tego, która data jest późniejsza.

Rozdział 3 Korekty finansowe i odzyskiwanie środków

Artykuł 50

Korekty finansowe dokonywane przez państwa członkowskie

1. Odpowiedzialność za badanie nieprawidłowości, dokonywanie wymaganych korekt finansowych oraz odzyskiwanie kwot spoczywa przede wszystkim na państwach członkowskich. W przypadku nieprawidłowości systemowej państwo członkowskie rozszerza zakres swego dochodzenia w celu objęcia nim wszystkich operacji, których nieprawidłowości te mogą dotyczyć.

2. Państwo członkowskie dokonuje korekt finansowych wymaganych w związku z pojedynczymi lub systemowymi nieprawidłowościami stwierdzonymi w operacjach lub w programie operacyjnym. Korekty finansowe polegają na anulowaniu całości lub części wkładu publicznego w ramach operacji lub programu operacyjnego. Państwo członkowskie bierze pod uwagę charakter i wagę nieprawidłowości oraz straty finansowe poniesione przez Fundusz i stosuje proporcjonalną korektę. Instytucja zarządzająca odnotowuje w rocznym sprawozdaniu finansowym korekty finansowe dla roku obrotowego, w którym podjęto decyzję o anulowaniu.

3. Wkład z Funduszu anulowany zgodnie z ust. 2 może być ponownie wykorzystany przez państwo członkowskie w ramach danego programu operacyjnego z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Wkład anulowany zgodnie z ust. 2 nie może być ponownie wykorzystany na operacje, które były przedmiotem korekty, lub, w przypadku gdy korekta finansowa dotyczy nieprawidłowości systemowej, na operacje, których dotyczy nieprawidłowość systemowa.

5. Korekta finansowa dokonywana przez Komisję pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku danego państwa członkowskiego w zakresie odzyskiwania środków zgodnie z niniejszym artykułem.

Artykuł 51

Korekty finansowe dokonywane przez Komisję

1. Komisja dokonuje korekt finansowych, w drodze aktu wykonawczego, przez anulowanie i odzyskanie od państwa członkowskiego całości lub części wkładu Unii do programu operacyjnego w celu wyłączenia z finansowania unijnego wydatków, które naruszają obowiązujące prawo unijne i krajowe, w tym odnośnie do niedociągnięć w systemach zarządzania i kontroli państw członkowskich, które to niedociągnięcia zostały wykryte przez Komisję lub Europejski Trybunał Obrachunkowy.

2. Naruszenie obowiązujących przepisów unijnych lub krajowych prowadzi do korekty finansowej tylko wówczas, gdy spełniony jest jeden z następujących warunków:

a) naruszenie miało lub mogło mieć wpływ na wybór przez instytucję zarządzającą danej operacji do wsparcia z Funduszu;

b) naruszenie miało lub mogło mieć wpływ na kwotę wydatków zadeklarowanych do zwrotu z budżetu Unii.

Artykuł 52

Kryteria korekt finansowych dokonywanych przez Komisję

1. Komisja dokonuje korekt finansowych po przeprowadzeniu niezbędnej kontroli, jeżeli stwierdzi, że:

a) w systemie zarządzania i kontroli programu operacyjnego istnieje poważna wada stanowiąca zagrożenie dla już wypłaconego wkładu Unii na rzecz programu operacyjnego;

b) państwo członkowskie nie wywiązało się ze swoich zobowiązań zawartych w art. 50 przed wszczęciem procedury korekty na podstawie niniejszego ustępu;

c) wydatki zawarte we wniosku o płatność wykazują nieprawidłowości i nie zostały skorygowane przez państwo członkowskie przed wszczęciem procedury korekty na podstawie niniejszego ustępu.

Komisja dokonuje korekt finansowych na podstawie indywidualnych przypadków stwierdzonych nieprawidłowości oraz bierze pod uwagę ewentualny systemowy charakter nieprawidłowości. Jeżeli nie jest możliwe precyzyjne określenie kwoty nieprawidłowych wydatków poniesionych przez Fundusz, Komisja przyjmuje za podstawę korekty finansowej wartość zryczałtowaną lub ekstrapolowaną.

2. Podejmując decyzję odnośnie do kwoty korekty na podstawie ust. 1, Komisja uwzględnia charakter i wagę nieprawidłowości oraz zakres i skutki finansowe niedociągnięć stwierdzonych w systemach zarządzania i kontroli danego programu operacyjnego.

3. W przypadku gdy Komisja opiera swoje stanowisko na sprawozdaniach audytorów spoza swoich służb, wyciąga własne wnioski dotyczące konsekwencji finansowych po przeanalizowaniu działań podjętych przez dane państwo członkowskie na podstawie art. 50 ust. 2, powiadomień wysłanych na podstawie art. 27 ust. 2 oraz wszelkich odpowiedzi udzielonych przez państwo członkowskie.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 59, ustanawiających kryteria stosowane do ustalenia poziomu korekty finansowej, która ma być zastosowana.

Artykuł 53

Procedura korekt finansowych dokonywanych przez Komisję

1. Przed podjęciem decyzji o dokonaniu korekty finansowej Komisja wszczyna procedurę, informując państwo członkowskie o swych tymczasowych wnioskach z przeprowadzonej analizy i wzywając je do zgłoszenia uwag w terminie dwóch miesięcy.

2. W przypadku gdy Komisja zaproponuje korektę finansową na podstawie wartości zryczałtowanej lub ekstrapolowanej, państwo członkowskie otrzymuje możliwość wykazania, poprzez analizę odnośnych dokumentów, że rzeczywisty zakres nieprawidłowości jest mniejszy niż w ocenie Komisji. W porozumieniu z Komisją państwo członkowskie może ograniczyć zakres takiej analizy do stosownej części odnośnych dokumentów lub ich próbki. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków czas przeznaczony na te analizy nie może przekroczyć okresu kolejnych dwóch miesięcy po dwumiesięcznym okresie, o którym mowa w ust. 1.

3. Komisja uwzględnia wszelkie dowody przedstawione przez państwo członkowskie w terminach określonych w ust. 1 i 2.

4. Jeżeli państwo członkowskie nie akceptuje tymczasowych wniosków Komisji, wzywane jest do wzięcia udziału w przesłuchaniu przez Komisję w celu udostępnienia wszystkich istotnych informacji i uwag jako podstawy formułowania wniosków przez Komisję dotyczących zastosowania korekty finansowej.

5. Aby zastosować korektę finansową Komisja podejmuje decyzję, w drodze aktów wykonawczych, w terminie sześciu miesięcy od daty przesłuchania lub od daty otrzymania dodatkowych informacji, jeżeli dane państwo członkowskie zgadza się na przedłożenie takich dodatkowych informacji w następstwie przesłuchania. Komisja bierze pod uwagę wszystkie informacje i uwagi przedłożone w trakcie trwania procedury. Jeśli przesłuchanie nie ma miejsca, sześciomiesięczny okres rozpoczyna się dwa miesiące po dacie wezwania na przesłuchanie wysłanego przez Komisję.

6. Jeżeli nieprawidłowości dotyczące rocznych sprawozdań finansowych przesłanych Komisji zostały wykryte przez Komisję lub Europejski Trybunał Obrachunkowy, wynikające z tego korekty finansowe zmniejszają wsparcie z Funduszu dla programu operacyjnego.

Artykuł 54

Zwroty do budżetu Unii – odzyskiwanie środków

1. Zwrotu wszelkich środków należnych do budżetu ogólnego Unii dokonuje się przed terminem płatności wymienionym w nakazie odzyskania środków sporządzonym zgodnie z art. 77 rozporządzenia finansowego. Termin płatności przypada na ostatni dzień drugiego miesiąca po dacie sporządzenia nakazu.

2. Wszelkie opóźnienia w zwrocie środków powodują naliczanie odsetek z tytułu zaległych płatności, począwszy od terminu płatności do dnia faktycznego dokonania płatności. Stopa takich odsetek wynosi półtora punktu procentowego powyżej stopy stosowanej przez Europejski Bank Centralny w jego głównych operacjach refinansowych w pierwszym dniu roboczym miesiąca, w którym przypada termin płatności.

Artykuł 55

Proporcjonalna kontrola programów operacyjnych

1. Operacje, dla których łączne wydatki kwalifikowalne nie przekraczają 100 000 EUR, nie podlegają więcej niż jednemu audytowi przeprowadzonemu przez instytucję audytową albo Komisję przed sprawdzeniem wszystkich odnośnych wydatków na podstawie art. 47. Inne operacje nie podlegają więcej niż jednemu audytowi na rok obrotowy przeprowadzonemu przez instytucję audytową i Komisję przed sprawdzeniem wszystkich odnośnych wydatków na podstawie art. 47. Niniejsze przepisy pozostają bez uszczerbku dla ust. 5 i 6.

2. Audyt danej operacji może objąć wszystkie etapy jej realizacji i wszystkie ogniwa łańcucha dystrybucji, z wyjątkiem kontroli faktycznych odbiorców końcowych, chyba że w wyniku oceny ryzyka stwierdzi się szczególne ryzyko nieprawidłowości bądź nadużycia finansowego.

3. Dla programów operacyjnych, w przypadku których najnowsza opinia z audytu nie wykazuje istotnych niedociągnięć, Komisja może uzgodnić z instytucją audytową na kolejnym posiedzeniu, o którym mowa w art. 34 ust. 2, ograniczenie wymaganego poziomu audytu, aby dostosować go do stwierdzonego ryzyka. W takich przypadkach Komisja nie będzie przeprowadzać własnych audytów na miejscu, chyba że istnieją dowody wskazujące na niedociągnięcia w systemie zarządzania i kontroli wpływające na wydatki zadeklarowane Komisji w danym roku obrotowym, w odniesieniu do którego podjęto decyzję o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego.

4. Dla programów operacyjnych, w przypadku których Komisja uznaje, że może polegać na opinii instytucji audytowej, może ona uzgodnić z instytucją audytową ograniczenie liczby własnych audytów na miejscu kontrolujących pracę instytucji audytowej, chyba że istnieją dowody na niedociągnięcia w pracy instytucji audytowej w roku obrotowym, w którym podjęto decyzję o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego.

5. Instytucja audytowa i Komisja mogą przeprowadzać audyty operacji, jeżeli podczas oceny ryzyka stwierdzono szczególne ryzyko nieprawidłowości lub nadużyć finansowych lub jeżeli istnieją dowody na poważne niedociągnięcia w systemie zarządzania i kontroli danego programu operacyjnego; takie audyty mogą być prowadzone również w ramach audytu próby w ciągu 3 lat po zatwierdzeniu wszystkich wydatków związanych z daną operacją, na podstawie art. 47.

6. Komisja może w dowolnym czasie przeprowadzać audyty operacji w celu dokonania oceny pracy instytucji audytowej przez ponowne przeprowadzenie jej działań audytowych.

Rozdział 4 Umorzenie

Artykuł 56

Zasady dotyczące umorzenia

1. Komisja umarza każdą część kwoty obliczonej zgodnie z akapitem drugim w ramach programu operacyjnego, która nie została wykorzystana na płatność zaliczkową, płatności okresowe lub płatność salda rocznego do dnia 31 grudnia drugiego roku budżetowego następującego po roku, w którym podjęto zobowiązanie budżetowe w ramach programu operacyjnego, lub w odniesieniu do której wniosek o płatność sporządzony zgodnie z art. 38 nie został przesłany zgodnie z art. 42.

   W celu umorzenia Komisja oblicza kwotę, dodając jedną szóstą rocznych zobowiązań budżetowych związanych z łącznym rocznym wkładem na rok 2014 r. do każdego zobowiązania budżetowego na lata 2015–2020.

2. W drodze odstępstwa od ust. 1 akapit pierwszy terminy umorzenia nie mają zastosowania do rocznych zobowiązań budżetowych związanych z łącznym rocznym wkładem na 2014 r.

3. Jeśli pierwsze roczne zobowiązanie budżetowe jest związane z łącznym rocznym wkładem na 2015 r., w drodze odstępstwa od ust. 1, terminy umorzenia nie mają zastosowania do rocznych zobowiązań budżetowych związanych z łącznym rocznym wkładem na 2015 r. W takich przypadkach Komisja oblicza kwotę na podstawie ust. 1 akapit pierwszy, dodając jedną piątą rocznych zobowiązań budżetowych związanych z łącznym rocznym wkładem na rok 2015 do każdego zobowiązania budżetowego na lata 2016–2020.

4. Ta część zobowiązań, która pozostaje otwarta na dzień 31 grudnia 2022 r., zostaje umorzona, jeżeli któryś z dokumentów wymaganych na mocy art. 47 ust. 2 nie został przekazany Komisji do dnia 30 września 2023 r.

Artykuł 57

Wyjątki od umorzenia zobowiązań

1. Kwotę, której dotyczy umorzenie, pomniejsza się o kwoty, których organ odpowiedzialny nie był w stanie zadeklarować Komisji z powodu:

   a) operacji zawieszonych w wyniku postępowania prawnego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym lub

b) działania siły wyższej mającej poważny wpływ na realizację całości lub części programu operacyjnego. Władze krajowe powołujące się na działanie siły wyższej wykazują jej bezpośrednie skutki dla realizacji całości lub części programu operacyjnego.

c) Z wnioskiem o zmniejszenie można wystąpić jeden raz, jeżeli zawieszenie lub działanie siły wyższej trwało nie dłużej niż jeden rok, lub więcej razy w zależności od czasu działania siły wyższej lub liczby lat, jakie upłynęły między decyzją prawną lub administracyjną zawieszającą realizację operacji a datą ostatecznej decyzji prawnej lub administracyjnej.

2. Państwo członkowskie przesyła Komisji informacje dotyczące wyjątków, o których mowa w ust. 1, w terminie do dnia 31 stycznia w odniesieniu do kwoty deklarowanej do końca poprzedniego roku.

Artykuł 58

Procedura umorzenia zobowiązań

1. Komisja informuje państwo członkowskie i instytucję zarządzającą w odpowiednim terminie o każdorazowym wystąpieniu ryzyka zastosowania procedury umorzenia zobowiązań na podstawie art. 56.

2. Komisja informuje państwo członkowskie i instytucję zarządzającą o kwocie umorzenia wynikającej z informacji, którymi dysponuje na dzień 31 stycznia.

3. Państwo członkowskie ma dwa miesiące na zaakceptowanie kwoty, która ma zostać umorzona, lub przedstawienie swoich uwag.

4. Do dnia 30 czerwca państwo członkowskie przedkłada Komisji zmieniony plan finansowania uwzględniający w danym roku budżetowym zmniejszoną kwotę wsparcia dla programu operacyjnego. W przypadku braku takiego zgłoszenia Komisja dokonuje zmiany planu finansowania poprzez zmniejszenie wkładu z Funduszu w danym roku budżetowym.

5. Komisja, w drodze aktu wykonawczego, zmienia decyzję w sprawie przyjęcia programu operacyjnego nie później niż dnia 30 września.

Tytuł VII - PRZEKAZANIE UPRAWNIEŃ, PRZEPISY WYKONAWCZE I KOŃCOWE

Artykuł 59

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Przekazanie uprawnień, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, przyznaje się na czas nieokreślony od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

4. Akty delegowane wchodzą w życie tylko wówczas, gdy Parlament Europejski albo Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie 2 miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o 2 miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

   Jeżeli przed upływem tego terminu ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyrażą sprzeciwu wobec aktu delegowanego, zostaje on opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i wchodzi w życie z dniem w nim określonym.

   Akt delegowany może zostać opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i wejść w życie przed upływem tego terminu, jeżeli zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie zamierzają wyrażać sprzeciwu.

   Jeśli Parlament Europejski lub Rada wyrażą sprzeciw wobec aktu delegowanego, nie wchodzi on w życie. Instytucja, która wyraża sprzeciw wobec aktu delegowanego, podaje uzasadnienie.

Artykuł 60

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

   W przypadku gdy opinia komitetu na podstawie ust. 2 i 3 ma być uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez osiągnięcia rezultatu, jeśli przed upływem terminu na wydanie opinii zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub (...) [number of members] (… większość) [majority to be specified: simple, two-thirds, etc.] członków komitetu.

   W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 61

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodniczący	*Przewodniczący*

Załącznik I Wzór prezentacji programu operacyjnego

ROZDZIAŁ ***Sekcja*** **Podsekcja**	**OPIS/UWAGI**	**OBJĘTOŚĆ TEKSTU** **(liczba znaków)**
1 OKREŚLENIE	Celem niniejszej sekcji jest jedynie określenie danego programu. Należy w niej wyraźnie określić: państwo członkowskie: nazwę programu operacyjnego: **nr CCI:**	200
2 FORMAT PROGRAMU		
2.1 Sytuacja	Określenie rodzaju lub rodzajów deprywacji materialnej, które mają być objęte pomocą oraz uzasadnienie ich wyboru.	4000
	Wskazanie rodzaju lub rodzajów deprywacji materialnej, które mają być objęte programem operacyjnym.	200
2.x. Deprywacja materialna będąca przedmiotem pomocy X	Należy poświęcić jedną sekcję (i odpowiednie podsekcje) każdemu rodzajowi deprywacji materialnej, który ma być objęty pomocą.	
2.x.1 Opis	Opis głównych cech i celów pomocy materialnej, która ma być świadczona oraz odpowiednie środki towarzyszące.	4000
2.x.2. Systemy krajowe	Opis systemów krajowych, które mają otrzymać wsparcie.	2000
2.4 Inne	Każda inna informacja, którą można uznać za konieczną.	4000
3 REALIZACJA		
3.1. Określenie najbardziej potrzebujących	Opis sposobu ustalania kryteriów kwalifikowalności osób najbardziej potrzebujących, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, różnic między rodzajami deprywacji materialnej objętej pomocą.	2000
3.2 Wybór operacji	Kryteria wyboru operacji i opis mechanizmu selekcji, w razie potrzeby z podziałem na rodzaje deprywacji materialnej objęte pomocą.	2000
3.3. Wybór organizacji partnerskich	Kryteria wyboru organizacji partnerskich, w razie potrzeby z podziałem na rodzaje deprywacji	2000

ROZDZIAŁ *Sekcja* Podsekcja	OPIS/UWAGI	OBJĘTOŚĆ TEKSTU (liczba znaków)
	materialnej objęte pomocą.	
3.4. Komplementarność z EFS	Opis mechanizmu zapewniającego komplementarność z EFS.	4000
3.4. Struktura instytucjonalna	Opis przepisów wykonawczych programu operacyjnego, wskazujących instytucję zarządzającą, instytucję certyfikującą w stosownych przypadkach, instytucję audytową oraz organ mający otrzymywać płatności od Komisji.	4000
3.5. Monitorowanie i ocena	W tej podsekcji należy opisać, w jaki sposób odbywać się będzie monitorowanie wykonywania programu. Należy szczególnie wyjaśnić, w jaki sposób zostaną wykorzystane wskaźniki, aby śledzić wdrażanie programu. Wskaźniki te obejmują wskaźniki finansowe związane z poniesionymi wydatkami oraz wskaźniki wyników związane ze wspieranymi operacjami.	4000
3.6. Pomoc techniczna	Opis planowanego sposobu wykorzystania pomocy technicznej, zgodnie z art. X ust. 2, w tym działań zwiększających potencjał administracyjny beneficjentów w odniesieniu do należytego zarządzania finansami operacji.	4000
4. PLAN FINANSOWY	Sekcja ta powinna obejmować: (1) tabelę określającą na każdy rok, zgodnie z art. 18, kwotę środków finansowych przewidzianych na wsparcie z Funduszu i na współfinansowanie; (2) tabelę określającą, na cały okres programowania, kwotę łącznych środków finansowych w ramach wsparcia z programu operacyjnego z podziałem na rodzaje deprywacji materialnej objęte pomocą, a także odpowiadające im środki towarzyszące.	Tekst: 1000 Dane w formacie CSV lub XLS

FORMAT DANYCH FINANSOWYCH (SEKCJA 4):

4.1 .1. Plan finansowy programu operacyjnego wskazujący roczne zobowiązania Funduszu i odpowiedniego współfinansowania krajowego programu operacyjnego (w EUR)

	Ogółem	2014	2015	….	2020
Fundusz a)					
Współfinansowanie krajowe b)					
Kwalifikowalne wydatki publiczne **c) = a) + b)**					
Stopa współfinansowania* **d) = a) / c)**					

* Stopa ta może zostać zaokrąglona w tabeli do najbliższej liczby całkowitej. Dokładna stopa stosowana do zwrotu wydatków to współczynnik d).

4.1.2. Plan finansowy wskazujący kwotę łącznych środków finansowych w ramach wsparcia z programu operacyjnego z podziałem na rodzaje deprywacji materialnej objęte pomocą, a także odpowiadające im środki towarzyszące (w EUR)

Obszar interwencji	**Kwalifikowalne wydatki publiczne**				
Ogółem					
Pomoc techniczna					
Niedobór żywności					
z czego środki towarzyszące					
Bezdomność					
z czego środki towarzyszące					
Deprywacja materialna dzieci					
z czego środki towarzyszące					

ZAŁĄCZNIK II

Roczny podział środków na zobowiązania w latach 2014–2020

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

1.2. Dziedzina(-y) polityki w strukturze ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa

1.3. Charakter wniosku/inicjatywy

1.4. Cel/cele

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.6. Czas trwania działania i jego wpływ finansowy

1.7. Przewidywany(-e) tryb(-y) zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

2.2. System zarządzania i kontroli

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Dział(y) wieloletnich ram finansowych i pozycja(pozycje) wydatków w budżecie, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

3.2.2. Szacunkowy wpływ na środki operacyjne

3.2.3. Szacunkowy wpływ na środki administracyjne

3.2.4. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

3.2.5. Udział osób trzecich w finansowaniu

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

1.2. Dziedzina(-y) polityki w strukturze ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa[10]

4 Zatrudnienie i kwestie społeczne

0406 Osoby najbardziej potrzebujące

1.3. Charakter wniosku/inicjatywy

▪ Wniosek/inicjatywa dotyczy **nowego działania**

☐ Wniosek/inicjatywa dotyczy **nowego działania będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego**[11]

☐ Wniosek/inicjatywa wiąże się z **przedłużeniem bieżącego działania**

☐ Wniosek/inicjatywa dotyczy **działania, które zostało przekształcone pod kątem nowego działania**

1.4. Cele

1.4.1. Wieloletni(e) cel(e) strategiczny(-e) Komisji wskazany(-e) we wniosku/inicjatywie

Celem Funduszu jest propagowanie spójności społecznej w Unii, a zatem przyczynienie się do osiągnięcia celów dotyczących ograniczania ubóstwa zawartych w strategii „Europa 2020”. .

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(-e) i działanie(-a) ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Cel szczegółowy nr 1:

Oprócz realizacji celu ogólnego program przyczynia się do osiągnięcia konkretnego celu, jakim jest ograniczenie najcięższych form ubóstwa w Unii przez udzielanie niefinansowego wsparcia osobom najbardziej potrzebującym.

Działanie(-a) ABM/ABB, którego(-ych) dotyczy wniosek/inicjatywa

0406 Osoby najbardziej potrzebujące

---

[10] ABM: Activity Based Management: zarządzanie kosztami działań - ABB: Activity Based Budgeting: budżet zadaniowy.

[11] O którym mowa w art. 51 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

1.4.3. Oczekiwany(-e) wynik(i) i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Nowy instrument umożliwi państwom członkowskim udzielenie pomocy prawie dwóm milionom osób najbardziej potrzebujących więcej w skali roku, wywierając tym samym pozytywny wpływ na stan zdrowia tych osób, włączenie społeczne, zatrudnienie i rynek pracy. Oczekuje się jednak, że wpływ społeczny Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym wykroczy daleko poza to założenie.

1. Zapewniając platformę, w ramach której osoby zawodowo zajmujące się kwestią pomocy potrzebującym będą mogły wymieniać informacje i doświadczenia, przyniesie on znaczne korzyści wielu zainteresowanym stronom pod względem procesów.

2. Oparte na dostępnej wiedzy wdrażanie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, z zastosowaniem podejścia krótko- i długoterminowego, za pomocą programów operacyjnych, zachęci również do dialogu różne grupy zainteresowanych stron i stanowić będzie podstawę strategicznego podejścia w przyszłości. Ulepszenia sposobu realizacji programów (przede wszystkim uproszczenie i zmniejszenie obciążeń administracyjnych) powinny zapewnić długotrwałe efekty programu. Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym będzie instrumentem ułatwiającym zbliżenie między priorytetami europejskimi a polityką spójności społecznej.

1.4.4. Wskaźniki wyników i wpływu

Należy określić wskaźniki, które umożliwią monitorowanie realizacji wniosku/inicjatywy.

Instytucje rozdzielające pomoc materialną opierają się w dużym stopniu na wolontariacie i na darowiznach. Należy zatem unikać w jak największym stopniu nakładania ciężkich obowiązków sprawozdawczych na takie organizacje. Można jednak oczekiwać, że organizacje te będą musiały informować o swoich działaniach nie tylko Komisję, lecz również innych darczyńców i wolontariuszy, aby utrzymać ich motywację. Proponowane wskaźniki zostały przedyskutowane z europejskimi organizacjami patronackimi i wydają się adekwatne i realistyczne.

Pierwszy zestaw wskaźników bierze pod uwagę wielkość zaangażowanych zasobów, będących:

1) świadczeniami rzeczowymi z programu;

2) zasobami finansowymi w podziale ze względu na ich pochodzenie (UE lub inne źródła).

Drugi zestaw wspólnych wskaźników informuje o wielkości udzielonej pomocy i bierze pod uwagę liczbę rozdzielonych pakietów lub przygotowanych bądź wydanych posiłków oraz liczbę osób najbardziej potrzebujących, którym udzielono pomocy.

Dane te zostaną przekazane Komisji przez instytucje zarządzające w rocznym sprawozdaniu z realizacji.

Tej podstawowej rocznej sprawozdawczości towarzyszyć będą ustrukturyzowane badania. Badania te zlecać będzie Komisja przynajmniej dwukrotnie podczas okresu realizacji. Dostarczą one danych o odbiorcach, tj. czy dominuje pewna grupa wiekowa lub mniejszościowa itp.; ocenią znaczenie świadczeń rzeczowych innych niż produkty, np. pracę wolontariuszy lub świadczone przez nich usługi oraz danych o wpływie programu na odbiorców. Oczekuje się, że dane te, choć oparte na pewnej wiedzy, będą miały charakter szacunkowy, jako że w wielu przypadkach anonimowość może być dla osoby potrzebującej pomocy warunkiem wstępnym jej przyjęcia.

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeba(-y), która(-e) ma(-ją) zostać zaspokojona(-e) w perspektywie krótko- lub długoterminowej

Planowany program przyczyniłby się do realizacji unijnego celu spójności społecznej. Podstawa prawną proponowanego nowego instrumentu jest art. 175 ust. 3 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zawierający przepisy dotyczące działań szczegółowych podejmowanych poza funduszami strukturalnymi.

W 2010 r. niemal jedna czwarta Europejczyków (116 mln) była zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ubóstwo i wykluczenie społeczne rozkładają się nierównomiernie w UE. Ogólnie rzecz biorąc, problem jest bardziej palący w państwach członkowskich Europy wschodniej i południowej. Kryzys gospodarczy, kojarzony z presją towarzyszącą konsolidacji fiskalnej, związaną z dynamiką długu publicznego, nie tylko zwiększył już istniejący poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, ale zmniejszył też zdolność wielu państw członkowskich do utrzymania wydatków socjalnych i inwestycji w tej dziedzinie na poziomie wystarczającym do odwrócenia tego negatywnego trendu.

1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej

Strategia „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oparta jest na zrównoważonej wizji wzrostu gospodarczego i postępu społecznego na podstawie ambitnych celów w zakresie zatrudnienia, edukacji i ograniczenia ubóstwa. Ubóstwo i wykluczenie społeczne są głównymi przeszkodami w osiągnięciu celów strategii „Europa 2020”.

Zajmując się podstawowymi potrzebami, proponowany instrument pomoże zmniejszyć poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego osób, które znajdują się w sytuacji poważnej deprywacji. Umożliwiając osobom najbardziej potrzebującym w społeczeństwie zachowanie ich godności i kapitału ludzkiego, instrument przyczyni się do umocnienia kapitału społecznego i spójności społecznej w ich środowisku.

Działanie na szczeblu UE w tym zakresie jest niezbędne, biorąc pod uwagę poziom i charakter ubóstwa i wykluczenia społecznego w Unii, które to zjawiska pogłębiły się w wyniku kryzysu gospodarczego, oraz niepewność co do zdolności wszystkich państw członkowskich do utrzymania wydatków socjalnych na wystarczającym poziomie, zapobiegającym dalszemu osłabieniu się spójności społecznej oraz zapewniającym realizację celów strategii „Europa 2020”.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

Chodzi tu o nowy instrument. Doświadczenie zdobyte w ramach programu pomocy żywnościowej dla osób najbardziej potrzebujących ma w tym względzie jednak znaczenie. Oczekiwany brak zapasów interwencyjnych doprowadził do tego, że program dystrybucji żywności stracił początkową rację bytu i zostanie zakończony wraz z zakończeniem planu rocznego w 2013 r. Z biegiem lat system ten stał się istotnym źródłem zapasów dla organizacji pracujących bezpośrednio z najuboższymi członkami naszego społeczeństwa, dostarczając im żywności. Podsumowanie tych doświadczeń można znaleźć w ocenie skutków dołączonej do niniejszego wniosku.

1.5.4. Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia

Proponowany Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym otrzyma wsparcie w wysokości 2 500 000 000 EUR ze środków funduszy strukturalnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia" dysponującego zasobami ogólnymi w wysokości 327 115 655 850 EUR. Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym będzie uważany za część przydziału funduszy strukturalnych alokowanego do EFS. Uzupełni już istniejące narzędzia polityki spójności i nie będzie się z nimi pokrywał, oferując tymczasowe rozwiązania umożliwiające najbardziej potrzebującym członkom społeczeństwa poprawę ich sytuacji.

Proponowany instrument może, w połączeniu z innymi rodzajami wsparcia, które mogą być współfinansowane zwłaszcza z EFS, zwiększyć również szanse na zatrudnienie końcowych beneficjentów, umożliwiając im wniesienie wkładu w gospodarkę.

1.6. Czas trwania działania i jego wpływ finansowy

▪ Wniosek/inicjatywa o **określonym czasie trwania**

– ▪ Czas trwania wniosku/inicjatywy: od 1.1.2014 r. do 31.12.2020 r.

– ▪ Czas trwania wpływu finansowego od 2014 r. do 2022 r.

☐ Wniosek/inicjatywa o **nieokreślonym czasie trwania**

– Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,

– po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Przewidywany(-e) tryb(y) zarządzania[12]

☐ **Bezpośrednie zarządzanie scentralizowane** przez Komisję

☐ **Pośrednie zarządzanie scentralizowane** poprzez przekazanie zadań wykonawczych:

– ☐ agencjom wykonawczym

– ☐ organom utworzonym przez Wspólnoty[13]

– ☐ krajowym organom publicznym/organom mającym obowiązek świadczenia usługi publicznej

– ☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej, określonym we właściwym prawnym akcie podstawowym w rozumieniu art. 49 rozporządzenia finansowego

▪ **Zarządzanie dzielone** z państwami członkowskimi

☐ **Zarządzanie zdecentralizowane** z państwami trzecimi

☐ **Zarządzanie wspólne** z organizacjami międzynarodowymi (***należy wyszczególnić***)

W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu, należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi".

Uwagi

[12] Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

[13] O którym mowa w art. 200 rozporządzenia finansowego.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Należy określić częstotliwość i warunki.

Instytucje zarządzające będą przedkładać roczne sprawozdania z realizacji. Sprawozdania te opierać się będą na danych i będą zawierać wspólne wskaźniki określone w sekcji 1.4.4. Sprawozdawczości tej będą towarzyszyć ustrukturyzowane badania oraz oceny zlecane przez Komisję w połowie trwania okresu programowania i na jego koniec. Podczas spotkań dwustronnych ocenione zostaną postępy w realizacji każdego programu

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Zidentyfikowane ryzyko

System zarządzania i kontroli przejęto w dużym stopniu z polityki spójności. Choć system wydatków różni się w porównaniu z systemem polityki spójności pod względem odbiorców końcowych i partnerów, którzy go wdrażają, oczekuje się, że czynniki ryzyka będą podobne, zwłaszcza jeśli chodzi o EFS. Główne źródło błędów w EFS w obecnym okresie programowania dotyczy kwalifikowalności (58 % wszystkich błędów kwantyfikowalnych), kwestii dokładności (7 %) oraz kwestii związanych ze ścieżką audytu (35 %). W celu rozwiązania tych kwestii zasady kwalifikowalności są w pełni określone we wniosku w sprawie rozporządzenia; wykorzystuje się również w większym stopniu kwoty ryczałtowe, określone w samym rozporządzeniu. Świadczenie pomocy odbiorcom końcowym zależeć będzie przede wszystkim od organizacji pozarządowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, z których niektóre odznaczają się słabością struktur administracyjnych i polegają w szerokim stopniu na wolontariacie, co jest czynnikiem zwiększającym ryzyko. Trybunał Obrachunkowy podniósł już tę kwestię w związku z programem dystrybucji żywności w swoim sprawozdaniu z 2009 r. W przypadku takich organizacji nadal będzie możliwe ograniczenie przydzielonych zasobów do pomocy materialnej w postaci produktów zakupionych centralnie przez instytucje zarządzające oraz do płatności ryczałtowych.

2.2.2. Przewidywane metody kontroli

Zgodnie z zasadą zarządzania dzielonego za realizację i kontrolę programów operacyjnych odpowiadają w pierwszym rzędzie państwa członkowskie w ramach swoich systemów zarządzania i kontroli. Państwa członkowskie wyznaczą dla programu operacyjnego instytucję zarządzającą, instytucję certyfikującą i funkcjonalnie niezależną instytucję audytową. Komisja ma uprawnienia do przeprowadzania audytów skoncentrowanych na kwestiach należytego zarządzania finansami, tak aby można było z nich wyciągnąć wnioski dotyczące wyników Funduszu. Ma ona również uprawnienia do przerywania i zawieszania finansowania oraz do dokonywania korekt finansowych.

W polityce spójności koszty zadań związanych z kontrolą (na poziomie krajowym i regionalnym oraz z wyłączeniem kosztów Komisji) szacowane są na około 2 %

ogółu finansowania. Koszty te związane są z następującymi obszarami kontroli: 1 % dotyczy koordynacji krajowej i przygotowania programów, 82 % − zarządzania programami, 4 % − certyfikacji, a 13 % − audytu.

W porównaniu z polityką spójności pewna liczba czynników powinna jednak przyczynić się do zmniejszenia poziomów błędów i kosztów kontroli. Nowy program skupiony będzie tylko na trzech dziedzinach działania. W dużym stopniu wykorzystane będą możliwości dotyczące uproszczonych kosztów. Z powodu charakteru operacji oraz specyfiki grup docelowych odbiorcy końcowi nie będą objęci audytem, chyba że ocena ryzyka wykaże szczególne ryzyko nieprawidłowości lub nadużyć. Razem wzięte, czynniki te powinny zmniejszyć obciążenia administracyjne dla beneficjentów, obniżyć poziomy błędów, zwiększyć wewnętrzną wiarygodność i tym samym przyczynić się do zmniejszenia kosztów kontroli.

Obecny wskaźnik błędów w DG EMPL (wskaźnik błędów Trybunału Obrachunkowego) wynosi 2,2 %. Szacuje się, że opisane powyżej czynniki powinny doprowadzić do zmniejszenia o 1 punkt procentowy, dając oczekiwany końcowy poziom błędu w programie w wysokości 1,2 %.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony

Służby funduszy strukturalnych wraz z Europejskim Urzędem ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) wprowadziły wspólną strategię zapobiegania nadużyciom finansowym, przewidującą szereg działań, które mają być realizowane przez Komisję i państwa członkowskie w celu zapobiegania nadużyciom w działaniach strukturalnych w ramach zarządzania dzielonego. Ta wspólna strategia zapobiegania nadużyciom finansowym będzie miała również zastosowanie do Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Dodatkowo wniosek zawiera w art. 32 ust. 4 wyraźny wymóg, aby wprowadzić takie środki w życie. Powinno to wzbogacić wiedzę na temat występowania nadużyć finansowych w państwach członkowskich wśród wszystkich organów zaangażowanych w zarządzanie Europejskim Funduszem Pomocy Najbardziej Potrzebującym i kontrolę nad nim, a tym samym zmniejszyć ryzyko wystąpienia nadużyć.

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Dział(y) wieloletnich ram finansowych i pozycja(pozycje) wydatków w budżecie, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Istniejące pozycje w budżecie

Według działów wieloletnich ram finansowych i pozycji w budżecie

Dział wieloletnich ram finansowych	Pozycja w budżecie	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer [Treść …..….]	Zróżnicowane/niezróżnicowane (14)	państw EFTA[15]	krajów kandydujących[16]	państw trzecich	w rozumieniu art. 18 ust. 1 lit. aa) rozporządzenia finansowego
1 Inteligentny wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu Nowy dział na lata 2014–2020	04.06.00.00 Osoby najbardziej potrzebujące	Zróżnicowane	/NIE	NIE	NIE	NIE

- Nowe pozycje w budżecie, o których utworzenie się wnioskuje

Według działów wieloletnich ram finansowych i pozycji w budżecie

Dział wieloletnich ram finansowych	Pozycja w budżecie	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer [Dział ……..]	Zróżnicowane/niezróżnicowane	państw EFTA	krajów kandydujących	państw trzecich	w rozumieniu art. 18 ust. 1 lit. aa) rozporządzenia finansowego
	[XX.YY.YY.YY]		TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE

14 Środki zróżnicowane / środki niezróżnicowane.

15 EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu

16 Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych:	Numer 1	Inteligentny wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu

DG: EMPL			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	**OGÓŁEM**
• Środki operacyjne										
Numer pozycji w budżecie	Środki na zobowiązania	(1)	343,957	349,166	353,425	356,742	359,925	362,704	365,331	**2 491,250**
	Środki na płatności	(2)	274,038	277,152	277,152	277,152	277,152	277,152	277,152	**1 936,950**
Numer pozycji w budżecie	Środki na zobowiązania	(1a)								
	Środki na płatności	(2a)								
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy operacyjne[17]										
Numer pozycji w budżecie		(3)	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	**8,750**
OGÓŁEM środki dla Dyrekcji Generalnej EMPL[18]	Środki na zobowiązania	=1+1a +3	345,207	350,416	354,675	357,992	361,175	363,954	366,581	**2 500,000**
	Środki na płatności	=2+2a +3	275,288	278,402	278,402	278,402	278,402	278,402	278,402	**1 945,700**

[17] Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie w zakresie wprowadzania w życie programów lub działań UE (dawne pozycje „BA"), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

[18] Środki te są częścią funduszy strukturalnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia", z ogólnym budżetem w wysokości 327 115 655 850 EUR. Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym będzie uważany za część przydziału funduszy strukturalnych alokowaną do EFS.

• OGÓŁEM środki operacyjne	Środki na zobowiązania	(4)								
	Środki na płatności	(5)								
• OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy operacyjne		(6)								
OGÓŁEM środki na DZIAŁ <….> wieloletnich ram finansowych – suma cząstkowa	Środki na zobowiązania	=4+ 6								
	Środki na płatności	=5+ 6								

Jeżeli wpływ wniosku/inicjatywy nie ogranicza się do jednego działu:

• OGÓŁEM środki operacyjne	Środki na zobowiązania	(4)								
	Środki na płatności	(5)								
• OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy operacyjne		(6)								
OGÓŁEM środki na DZIAŁY 1 do 4 wieloletnich ram finansowych – suma cząstkowa (kwota referencyjna)	Środki na zobowiązania	=4+ 6								
	Środki na płatności	=5+ 6								

Dział wieloletnich ram finansowych:	**5**	„Wydatki administracyjne”

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

		Rok **2014**	Rok **2015**	Rok **2016**	Rok **2017**	Rok **2018**	Rok **2019**	Rok **2020**	**OGÓŁEM**
DG: EMPL									
• Zasoby ludzkie		1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	7,112
• Pozostałe wydatki administracyjne									
OGÓŁEM Dyrekcja Generalna EMPL	Środki	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	7,112

OGÓŁEM środki na DZIAŁ 5 wieloletnich ram finansowych – suma cząstkowa	(Środki na obowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	7,112

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

		Rok **N**[19]	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	… wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			**OGÓŁEM**
OGÓŁEM środki na DZIAŁY 1 do 5 wieloletnich ram finansowych – suma	Środki na zobowiązania								
	Środki na płatności								

[19] Rok N jest rokiem, w którym rozpoczyna się wprowadzanie w życie wniosku/inicjatywy.

cząstkowa									

3.2.2. Szacunkowy wpływ na środki operacyjne

– ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych

– ☐ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej: Realizacja Funduszu odbywać się będzie w ramach zarządzania dzielonego. Podczas gdy priorytety strategiczne są określone na poziomie UE, rzeczywiste, bieżące zarządzanie powierzone jest instytucjom zarządzającym. Podczas gdy wspólne wskaźniki sugerowane są przez Komisję, właściwe cele będą proponowane na poziomie programów operacyjnych przez państwa członkowskie oraz za zgodą Komisji. W związku z tym do czasu sporządzenia, wynegocjowania i uzgodnienia programów w roku 2013/2014 nie jest możliwe wskazanie celów dotyczących wyników.

Środki na zobowiązania w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

Określić cele i realizacje			Rok **N**		Rok **N+1**		Rok **N+2**		Rok **N+3**		… wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)				**OGÓŁEM**	
	REALIZACJE															
⇩	Rodzaj[20]	Średni koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba całkowita	Koszt całkowity
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1[21]																
Realizacja																
Realizacja																
Realizacja																
Cel szczegółowy nr 1 - suma cząstkowa																

[20] Realizacje odnoszą się do produktów i usług, które zostaną zapewnione (np. liczba sfinansowanych wymian studentów, liczba kilometrów zbudowanych dróg itp.).

[21] Zgodnie z opisem w pkt 1.4.2. „Cel(e) szczegółowy(-e)…”

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2																		
Realizacja																		
Cel szczegółowy nr 2 - suma cząstkowa																		
KOSZT OGÓŁEM																		

3.2.3. Szacunkowy wpływ na środki administracyjne

3.2.3.1. Streszczenie

– ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych

– ☑ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	**OGÓŁEM**
DZIAŁ 5 wieloletnich ram finansowych – suma cząstkowa								
Zasoby ludzkie	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	**7,112**
Pozostałe wydatki administracyjne								
DZIAŁ 5 wieloletnich ram finansowych – suma cząstkowa	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	1,016	**7,112**
Poza DZIAŁEM 5[22] wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	0,128	0,128	0,128	0,128	0,128	0,128	0,128	**0,896**
Pozostałe wydatki administracyjne	1,122	1,122	1,122	1,122	1,122	1,122	1,122	**7,854**
Poza DZIAŁEM 5 wieloletnich ram finansowych – suma cząstkowa	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	1,250	**8,750**
OGÓŁEM	**2,266**	**2,266**	**2,266**	**2,266**	**2,266**	**2,266**	**2,266**	**15,862**

[22] Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie w zakresie wprowadzania w życie programów lub działań UE (dawne pozycje „BA"), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.3.2. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

– ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich

– ☑ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w pełnych kwotach (lub najwyżej z dokładnością do jednego miejsca po przecinku)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
04 01 01 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)		8	8	8	8	8	8	8
XX 01 01 02 (w delegaturach)								
XX 01 05 01 (pośrednie badania naukowe)								
10 01 05 01 (bezpośrednie badania naukowe)								
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy)[23]								
XX 01 02 01 (AC, END, INT z globalnej koperty finansowej)								
XX 01 02 02 (AC, AL, END, INT i JED w delegaturach)								
04 01 04 01 [24]	- w centrali[25]	2	2	2	2	2	2	2
	- w delegaturach							
XX 01 05 02 (AC, END, INT - pośrednie badania naukowe)								
10 01 05 02 (AC, INT, END – bezpośrednie badania naukowe)								
Inna pozycja w budżecie (określić)								
OGÓŁEM		**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**

XX oznacza odpowiednią dziedzinę polityki lub odpowiedni tytuł w budżecie

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów DG już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	Wkład w analizę, negocjacje, modyfikacje i przygotowanie do zatwierdzenia wniosków dotyczących programów i projektów w państwach członkowskich. Wkład w

[23] AC = pracownik kontraktowy; INT = pracownik tymczasowy; JED= młodszy oddelegowany ekspert AL= członek personelu miejscowego; END= oddelegowany ekspert krajowy;

[24] W ramach pułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne pozycje „BA").

[25] Przede wszystkim fundusze strukturalne, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejski Fundusz Rybacki.

	zarządzanie, monitorowanie i ocenę realizacji zatwierdzonych programów i projektów. Zapewnianie zgodności z zasadami regulującymi programy.
Personel zewnętrzny	Idem lub wsparcie administracyjne.

3.2.4. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

– ☐ Wniosek/inicjatywa jest zgodny(-a) z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi.

– ☐ Wniosek/inicjatywa wymaga przeprogramowania odpowiedniego działu w wieloletnich ramach finansowych.

Należy wyjaśnić, na czym ma polegać przeprogramowanie, określając pozycje w budżecie, których ma ono dotyczyć, oraz podając odpowiednie kwoty.

– ☐ Wniosek/inicjatywa wymaga zastosowania instrumentu elastyczności lub zmiany wieloletnich ram finansowych[26]

Należy wyjaśnić, który wariant jest konieczny, określając pozycje w budżecie, których ma on dotyczyć, oraz podając odpowiednie kwoty.

3.2.5. Udział osób trzecich w finansowaniu

– Wniosek/inicjatywa nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich

– Wniosek/inicjatywa przewiduje współfinansowanie szacowane zgodnie z poniższym:

Środki w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

	Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	… wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			Ogółem
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

[26] Zob. pkt 19 i 24 porozumienia międzyinstytucjonalnego.

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

– ☐ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody.

– ☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:

– ☐ wpływ na zasoby własne

– ☐ wpływ na dochody różne

w mln EUR (do 3 miejsc po przecinku)

Pozycja w budżecie dotycząca dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy[27]						
		Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	… wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)		
Artykuł ….								

W przypadku wpływu na dochody różne, należy wskazać pozycję(-e) wydatków w budżecie, którą(-e) ten wpływ obejmie.

Należy określić metodę obliczania wpływu na dochody.

[27] W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 25 % na poczet kosztów poboru.